

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

KATEDRA PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE

Příprava dítěte na základní školu v prostředí MŠ

Preparation of children for primary school in the environment of a kindergarten

Bakalářská práce

České Budějovice 2010

Vedoucí bakalářské práce:

PaedDr. Lucie Zormanová, Ph.D.

Vypracovala:

Miroslava Bůžková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, pouze s použitím uvedené literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne: Podpis:

Poděkování:

Za milý přístup, četné odborné rady a pomoc při zpracování mé bakalářské práce mnohokrát děkuji paní PaedDr. Lucii Zormanové, Ph.D.

Anotace:

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaká je připravenost dítěte na základní školu / ZŠ / v prostředí mateřské školy / MŠ /. Zjistit, zda příprava dítěte na ZŠ v prostředí MŠ je zaměřena na potřebné osvojení vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj každého jedince. Zda je dítě před nástupem do ZŠ vybaveno souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro dítě dosažitelná a je podkladem navazujícího vzdělávání v ZŠ. Jedná se o základy klíčových kompetencí k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. Zda připravenost dítěte na ZŠ je lepší, pokud dítě navštěvuje MŠ, nebo je vychováváno a připravováno na vstup do ZŠ pouze v rodině.

K dosažení cílů mé bakalářské práce jsem použila metodu testování, metodu studia pedagogického dokumentu Školního vzdělávacího programu / ŠVP / MŠ Sviny a metodu dotazníkového šetření.

Výsledkem mého výzkumu bylo zjištění, že připravenost na ZŠ v prostředí MŠ i rodiny je na dobré úrovni, velmi však záleží na individualitě každého jedince a na vlivu prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Důležité jsou také hodnoty a postoje, které rodina upřednostňuje a které ukazují směr jejího zaměření.

Výzkum mé bakalářské práce mne zaujal, pro svou aktuálnost zaměřenou na připravenost dětí na školní docházku. V dotazníkové metodě se zřetelně odrazily názory učitelek 1. tříd ZŠ k této problematice.

Abstract:

The aim of this bachelor thesis was to find out the preparedness of children for the primary school in the environment of a kindergarten. Furthermore it deals with the question, whether the preparation of children at primary school in the environment of a kindergarten is focused on necessary assumptions of knowledge, skills, attitudes and values which are important for personal development. Another interesting point is, if the children before are supplied with a set of key competences, before they access primary school, at a level, which is available for children and is a basis for following studies at primary school. This is a basis of important competences such as studying, solving problems, being communicative, social, personal, activity-focused and civic. The next question was, if the preparedness of children visiting kindergarten before primary school is better than of these, who are brought up and prepared for entering primary school only in family.

To achieve the aims of the bachelor thesis, following methods were used: testing, studying the pedagogical document “ŠVP kindergarten Sviny” and using questionnaires.

The results of this research showed that the preparation for primary school in the environment of a kindergarten and in the family is good. But there is a huge influence of the individual personality and also of the environment, where children are brought up. Important are also values and attitudes, which the family prefers and which show the direction of the family’s orientation.

The research of my theses was very interesting for me due to the up-to-dateness of this topic. In the results of the questionnaires, especially the teachers of the first grades showed a strongly reflected view of these problems.

OBSAH:

I. ÚVOD	8
II. ČÁST TEORETICKÁ.....	10
1. VÝVOJOVÉ ETAPY	10
1.1 KONEC BATOLECÍHO OBDOBÍ	10
1.1.1 Vývoj základních schopností a dovedností.....	10
1.1.2 Kognitivní vývoj.....	11
1.1.3 Emoční vývoj a socializace	11
1.2 PŘEDŠKOLNÍ OBDOBÍ.....	11
1.2.1 Vývoj základních schopností a dovedností.....	11
1.2.1.1 Čtyřleté dítě	12
1.2.1.2 Pětileté dítě	13
1.2.1.3 Šestileté dítě.....	13
1.2.2 Kognitivní vývoj.....	13
Emoční vývoj a socializace	14
1.3 ŠKOLNÍ OBDOBÍ	16
2. ŠKOLNÍ ZRALOST	19
2.1 ŠKOLNÍ NEZRALOST.....	20
2.2 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY	20
2.3 CO BY MĚLO DÍTĚ PŘED VSTUPEM DO 1. TŘÍDY ZŠ UMĚT.....	21
3. CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY	22
4. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PV.....	23
4.1 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PV	23
4.2 CÍLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PV	23
III. ČÁST PRAKTICKÁ	25
1. VÝZKUM	25
1.1 CÍL VÝZKUMU	25
2. METODOLOGIE VÝZKUMU.....	26
2.1 METODA TESTOVÁNÍ.....	26
2.1.1 Orientační test školní zralosti	27
2.1.2 Test verbálního myšlení	28
2.1.3 Test zjišťování úrovně jazykového citu	28
2.1.4 Výsledky výzkumu provedeného metodou testování.....	29
2.2 METODA STUDIA PEDAGOGICKÉHO DOKUMENTU	30
2.2.1 Identifikační údaje	31

2.2.2 Obecná charakteristika školy	31
2.2.3 Charakteristika vzdělávacího programu.....	32
2.2.4 Analýza podmínek vzdělávání	33
2.2.4.1 Věcné podmínky	33
2.2.4.2 Životospráva	33
2.2.4.3 Psychosociální podmínky.....	34
2.2.4.4 Organizace chodu.....	34
2.2.4.5 Řízení	35
2.2.4.6 Personální zajištění	36
2.2.4.7 Spoluúčast rodičů	36
2.2.4.8 Výsledky výzkumu provedeného metodou studia pedagogického dokumentu	36
2.2.5 Vzdělávací obsah	37
2.2.5.1 Integrovaný blok - podzim	38
2.2.5.1.1 Rozbor tématického celku - podzim	41
2.2.5.2 Integrovaný blok - zima	42
2.2.5.2.1 Rozbor tématického celku - zima	45
2.2.5.3 Integrovaný blok - jaro	46
2.2.5.3.1 Rozbor tématického celku - jaro	48
2.2.5.4 Integrovaný blok - léto.....	48
2.2.5.4.1 Rozbor tématického celku - léto.....	51
2.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	51
2.3.1 Výsledky výzkumu provedeného dotazníkovým šetřením	52
IV. ZÁVĚR	58
SEZNAM PŘÍLOH:	59
SEZNAM LITERATURY:	60
Příloha č.1	63
Příloha č.2	64
Příloha č.3.....	66
Příloha č.4.....	67
Příloha č.5.....	68
Příloha č.6.....	69
Příloha č.7.....	70
Příloha č.8.....	71
Příloha č.9.....	72
Příloha č.10	73

I. ÚVOD

Po roce 1989 se v naší republice otevřel prostor pro realizaci nového záměru výchovy a vzdělávání na našich školách. Vznikl nový pohled na další rozvoj vzdělávací politiky našeho státu.

Současná vzdělávací politika ČR vychází z koncepce kurikulárních dokumentů, které vyjadřují odklon od jednotných, podrobně rozpracovaných programů a metodik z minulosti a jejichž existence je stanovena legislativně ve školském zákoně. Vychází též z přesvědčení, že člověk by se měl vzdělávat celoživotně, což mu umožní lepší propojení s okolním světem. Velký zřetel klade na individualitu každého jedince a jeho plného začlenění do společnosti. (RVP PV, Praha 2001)

Na státní úrovni byly vypracovány pedagogické dokumenty: Rámcové vzdělávací programy / RVP / pro všechny úrovně školství. Pro předškolní vzdělávání byl zpracován RVP PV. Na jednotlivé RVP navazují na školní úrovni Školní vzdělávací programy /ŠVP/, které naplňují obecné požadavky státu ve vzdělávání v konkrétních školách. (RVP PV, Praha 2004) Vzdělávání ve školách by mělo být uskutečňováno na základě prožitků a cítění každého jedince a vnímání jeho osobnosti.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak se dítě v prostředí MŠ připravuje na vstup do ZŠ. Popsat, jakým způsobem se MŠ zaměřuje na předávání vědomostí, dovedností, postojů a hodnot předškolním dětem. Jaké používá metody, postupy, techniky, motivaci k získání potřebných kompetencí. Jak kontroluje a hodnotí osvojené poznatky, které jsou předpoklady pro zahájení školní docházky. Dále chci zjistit, jak se dítě v prostředí mateřské školy připraví na školu základní v porovnání s dítětem, které zůstane doma v rodině bez kontaktu se skupinou svých vrstevníků.

Abych se mohla zaměřit na vzdělávání dítěte v MŠ a jeho připravenost pro ZŠ musím nejprve podat obraz základního vývoje předškolního dítěte po stránce tělesné, rozumové, emoční a sociální, který provedu v části teoretické. Zaměřím se na vývojové změny, které jsou charakteristické pro vývojový stupeň – předškolní období, tj. změny, které zahrnují významné charakteristiky tříletého období před vstupem do základní školy (3-6 let věku dítěte). Dále objasním pojmy školní: zralost, nezralost a odklad školní docházky. Zaměřím se také na vědomosti, dovednosti a návyky, které by mělo

mít dítě osvojené před vstupem do 1. třídy ZŠ. Budu charakterizovat mateřskou školu a její vliv na dítě v oblasti výchovy a vzdělávání, RVP PV a ŠVP PV.

Část praktickou zaměřím na zkoumání připravenosti předškolního dítěte pro zahájení školní docházky, na rozbor ŠVP konkrétní MŠ a posouzení připravenosti dítěte učitelkami 1. tříd ZŠ. V analýze ŠVP MŠ se zaměřím na podmínky vzdělávání, organizaci vzdělávání, charakteristiku vzdělávacího programu, vzdělávací obsah a na cíl vzdělávání, spočívající ve vybavení dítěte souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro dítě dosažitelná. Popíši, jak se na dané MŠ daří naplňování těchto základů klíčových kompetencí – k učení, k řešení problému, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské. Výzkumné šetření provedu pomocí orientačních testů školní zralosti, analýzy pedagogického dokumentu ŠVP MŠ Sviny s ohledem na naplňování klíčových kompetencí a rozboru dotazníkového šetření určeného učitelkám 1. tříd ZŠ a pracovním PPP. V dotazníkovém šetření budu též posuzovat připravenost dítěte na ZŠ, které je vychováváno a připravováno pouze v rodině. Výsledek mého šetření by měl ukázat, jaké vlivy působící na dítě, vedou k jeho připravenosti pro zahájení školní docházky.

II. ČÁST TEORETICKÁ

„Předškolní období v užším slova smyslu je „věkem mateřské školy““.
(Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 85) Rodinná výchova je ale základem, na kterém mateřská škola dále cíleně staví a pomáhá tak rodičům s dalším rozvojem dítěte. Chceme-li podat obraz vývoje dítěte v období předškolním, musíme nastínit vývoj na konci předcházející vývojové etapy a dále té, která bude bezpodmínečně následovat. Neboť vývoj dítěte se v jednotlivých vývojových etapách prolíná, přechází tak plynule, že se nedá úplně přesně a jednotně ohraničit a stanovit, kde končí jedna vývojová etapa a začíná druhá. Vývojová psychologie vymezuje vývojové etapy podle věkového rozmezí, avšak individualita dítěte je tak rozdílná, že vzájemné prostupování jednotlivých etap vývoje je zřejmé. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1. VÝVOJOVÉ ETAPY

1.1 Konec batolecího období

1.1.1 Vývoj základních schopností a dovedností

Vývoj od narození do tří let je velice zjevný a velice rychlý. „ Psychologové vypočítali, že za první tři roky vývoje získá dítě tolik, kolik nezíská za celou další dobu až do dospělosti. Do tří let získá tedy více než ve všech školkách, školách základních, středních i vysokých, které bude kdy později navštěvovat.“(Matějček, 2005, str.130)

Dítě se naučí chodit a běhat po rovině i nerovném terénu, zvládá chůzi do schodů i ze schodů. V jemné motorice zvládá různý směr čáry, kruh podle předlohy, kreslí pastelkami, i když obvykle něco načmárá a pak teprve pojmenuje. Výtvar se však pojmenovanému předmětu vůbec nepodobá. Rádo si modeluje z plastelíny, tvoří s pískem – cvičí svou zručnost. Řeč je u tříletého dítěte ještě nedokonalá, mnohé hlásky nahrazuje jinými, nebo je vyslovuje nepřesně. Vydrží naslouchat krátkým pohádkám, umí a rádo opakuje jednoduché říkanky a písničky. Vývoj řeči umožňuje i získávání

dalších poznatků o sobě a okolí. Zná zpravidla celé své jméno. Správně označuje hlavní barvy. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.1.2 Kognitivní vývoj

Dítě užívá slova jako předpojmy, převážně vázaná na individuální předměty jen částečně směřující k obecnosti. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.1.3 Emoční vývoj a socializace

Dítě začíná být schopno řídit své chování podle slovní instrukce. Do této doby je úzce spjato s rodinným kruhem v prostředí domova. Dítě má všechny základní lidské charakteristiky, osvojilo si i základní požadavky lidské společnosti. Stává se svébytnou osobností, neboť získává vědomí vlastního „já“. Dítě si vytváří sebevědomí, sebejistotu a vědomí vlastní společenské hodnoty. Na konci třetího a začátkem čtvrtého roku věku dítěte nastává velký vývojový předěl. Dítě je schopno opouštět ochranné prostředí své rodiny a zapojovat se do společnosti druhých dětí. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.2 Předškolní období

1.2.1 Vývoj základních schopností a dovedností

Předškolní období obsahuje zhruba čtvrtý, pátý a šestý rok dítěte. Dítě dále vyspívá po všech stránkách: tělesné, pohybové, intelektové, emoční i společenské. Změny motorického vývoje jsou ale méně patrné, pomalejší, než v předchozích obdobích. Dítě se zdokonaluje, zlepšuje pohybovou koordinaci, skáče, leze po žebříku, seskočí i z nižší lavičky, stojí déle na jedné noze. Rozvíjí se hbitost a elegance pohybů. Na rozhraní předškolního a školního období nastává u dětí z fyziologického hlediska takzvaná první tvarová přeměna postavy. Proporce těla se mění v poměru k hlavě, která se jakoby zmenšuje. Prodlužují se končetiny, motorika získává na dokonalosti, začíná postupná výměna dětského chrupu tzv. dentice. Chrupavčité tkáně v těle dětí osifikují a tvoří se kost. Z chrupavky v kost se mění i osm zápěstních kůstek, aby byla ruka připravena na psaní ve škole. Hrubý odhad tělesné zralosti se také někdy posuzuje podle

historické filipínské míry. Ta spočívá v tom, že dítě zvedne ruku nad hlavu a dotkne se ucha na opačné straně. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Koncem šestého roku dítě zvládá také některé sportovní činnosti jako jsou plavání, jízda na kole, bruslení, lyžování. (Kuric a kolektiv, 1986)

1.2.1.1 Čtyřleté dítě

Čtyřleté dítě zvládá kresbu křížku (letadlo), snaží se vyjádřit kresbou vlastní představu. V nejhlubších rysech podává realističtější obraz. Kresbu člověka, která je v tomto období pro dítě nejzajímavější, začíná hrubým znázorněním hlavy, nohou a nejhlavnějších částí obličeje – ústa, oči. Je to tzv. hlavonožec. I když dítě začíná svůj výtvar s nějakým záměrem, konečný výsledek může ještě pojmenovat docela jinak. Dítě se učí vnímat tvar a barvu předmětů. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

K oblíbeným činnostem předškolního období patří modelování, vystřihování a nalepování, které rozvíjí pohybové funkce ruky a prstů. Modelování z hlíny nebo plastelíny působí na rozvoj hmatu a jemné motoriky. Cvičí se svaly prstů, dlaní a zápěstí a koordinace rukou, která ještě není dokonalá. K těmto činnostem dítě používá převážně jednu ruku. Modelování je pro dítě přitažlivější, neboť když se výtvar nepodaří, může ho zničit a začít znovu. Modelováním se rozvíjí vytrvalost, systematickosti a estetické cítění / proporce, barva/. Modelování pozitivně ovlivňuje psychický vývoj dítěte.(Kuric a kolektiv, 1986)

Dítě zdokonaluje zručnost, umí házet a chytat míč, soběstačnost. Samostatně jí, téměř samo se svléká a obléká (jen s menší pomocí: zapnout zip, vhodně připravit část obleku), obouvá a zouvá si boty, zkouší vázat tkaničky. Také při toaletě potřebuje jen malou pomoc. Umí si umýt ruce. Dále se zdokonaluje řeč, zvětšuje se slovní zásoba. Z hlediska vývoje řeči je důležitý vývoj verbálního sluchu. Při sluchovém vnímání se dítě snaží rozpoznat výšku, sílu a směr tónu. S řečí rychle roste znalost dítěte o světě věcí a lidí. Vnímání času – včera, zítra, měsíce – si v tomto věku dítě ještě plete. Nechápe minulé či budoucí události. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.2.1.2 Pětileté dítě

S přibývajícím věkem kolem pátého roku dítěte kresba odpovídá předem stanovené představě, je již mnohem detailnější a také ukazuje na lepší motorickou koordinaci. Postava má hlavu, trup, nohy, ruce, ústa, oči, nos. Paže jsou však zatím znázorňovány pouhými čarami a proporce jsou víceméně nahodilé.

Dítě podává jednoduchou definici známých věcí. Dokáže již bez hlasitého vyjadřování svých záměrů regulovat své chování. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.2.1.3 Šestileté dítě

Výtvar šestiletého dítěte zralého pro školu je již po všech stránkách vyspělejší. Výtvarný projev dítěte svědčí o jeho duševním vyspívání. Vypovídá totiž o světě dítěte mnohdy to, co ono samo slovy ani vyjádřit nemůže. Oblečený člověk se všemi náležitostmi, kterého dítě nakreslilo bez nápovědy a vedení, je jednou ze známek školní zralosti. Dítě kreslí celé scény a události většinou podle vlastních představ. Vyhraňuje se dominance jedné ruky. Při modelování se u dítěte zdokonaluje koordinace ruka - oko. Ta je velmi důležitá pro další život – hlavně psaní. Řeč se stále zdokonaluje, dětská patlavost vymizí většinou už před začátkem školní docházky. Slovní zásoba se rychle zvětšuje (2500-3500 slov). Dítě používá souvětí, zná mnoho říkanek, básniček, písniček. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.2.2 Kognitivní vývoj

Dítě v předškolním věku již umí usuzovat čeho je více, čeho méně. Podle J. Piageta jsou tyto úsudky však závislé na názoru, zpravidla na vizuálním tvaru. Jeho myšlení nepostupuje logicky po krocích - podle logických „operací“, ale je „prelogické“- předoperační. / Příklad: Jestliže si dá dítě stejný počet fazolek do dvou stejných skleniček, usoudí, že je v obou skleničkách stejně. Když mu ale přesypeme fazolky z jedné skleničky do skleničky jiného tvaru, aniž bychom změnili množství, usoudí, že je více v té skleničce, kde fazolky tvoří vizuálně vyšší sloupec /.

Také pojmy umí dítě tohoto věku uspořádávat do určitých pojmových kategorií (jablko, hruška, švestka jsou ovoce).

Dítě v tomto věku dále rozvíjí sluchovou analýzu a syntézu, která je velmi důležitá pro další školní vývoj. Učí se rozkládat sluchem zachycené zvukové celky v části a zpětně je zase skládat v celek (rozklad slova na slabiky a hlásky a zpětně na slova). Také se učí analýzu a syntézu zrakovou při skládání a rozkládání puzzle, lega, která je také velmi důležitým prvkem školní připravenosti. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Emoční vývoj a socializace

Předškolní období je ideální pro formování dětské osobnosti. „ Psychologové dokonce říkají, že dítě v tomto věku „otiskuje své prostředí“, a usuzují podle toho na kulturní úroveň rodiny a na zvyky, režim, výchovné zásady a zvláštnosti, které tam panují.“ (Matějček, 1996, str. 50) Mezi tyto zvláštnosti patří způsoby rodinné komunikace, trávení volného času, systém rodinných hodnot apod. (Matějček, 1996)

V tomto období se také jasně ohlašují dvě výrazné tendence:

1. Dítě stále výrazněji vyrůstá z rámce rodiny. Nachází nové vztahy k dějům odehrávajícím se mimo známé rodinné prostředí. Na jeho vývojovou scénu přicházejí vrstevníci.

2. V dítěti se začíná ohlašovat potřeba specificky lidské činnosti – práce. Dítě rádo pomáhá v drobných domácích pracích. Chce dělat vše, co dělají ostatní, chápe co se dělat má a co nemá. Je třeba využít tohoto období ke vštěpování a formování prvních pracovních návyků. Více než kdykoli později v životě je v tomto věku ochotno dodržovat určité zásady a dobré mravy. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Chování je na základě měnící se struktury motivů velmi rozmanité. Nesmírně cenným vývojovým rysem, který je potřeba podchytit a dále rozvíjet, je spolupráce ve hře. Tento věk dává dítěti celou řadu vlastností, které z něho činí přijatelného partnera pro druhé děti. Jedná se o vlastnosti prosociální (spolupráce, soucit, solidarita, společná radost, legrace, zábava, city vzájemné sympatie, kamarádství a přátelství). Na jejich základě je dítě schopno přijmout své vrstevníky i ostatní lidi. Mezi vrstevníky bude jednou hledat své společenské postavení, bude zde mít své přátele, společníky, partnery. Dítě si s nimi dovede hrát, chápe co znamená „až na mě přijde řada“. Vedle svébytnosti

vlastní osoby chápe reálnou existenci druhých dětí, které mají tytéž potřeby a práva. Učí se navzájem respektovat druhé. (Matějček, 2005)

Téměř do dvou a půl roku věku si hraje dítě samo, jen pokukuje po ostatních dětech – jedná se o tzv. souběžnou (paralelní) hru. Pak začíná hra společenská – děti si hrají společně, která s přibývajícím 4-5 rokem věku dítěte se mění na hru kooperativní, při níž jsou role ke společné hře rozděleny. Každé dítě přispívá svým osobitým dílem. Dítě, které chodí do mateřské školy, má více příležitosti k nacvičování pozitivních způsobů spolupráce při hře. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

V předškolním věku se již zřetelně projevuje osvojování rolí mužských a ženských. Každé dítě by mělo mít v předškolním věku příležitost ke styku s druhými dětmi. V jejich společenství se učí základním způsobům chování. Ve styku s dospělým se nenaučí pomáhat slabším, podřídít se, nebo je naopak vést, či s nimi soupeřit a řešit kompromisem různé vzniklé konflikty. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Hlavní dovednosti a návyky mají jít s dítětem do života od nejútlejšího věku. Aby se dítě naučilo správně všem návykům, vyžaduje to s absolutní pravidelností zachovávání určitého postupu osvojování těchto návyků a nespěchat na dítě. Je třeba dítě chválit a povzbuzovat, nechtít toho na dítěti moc. Je nutné mít pochopení pro jeho ještě nevelkou schopnost soustředění a malou výdrž. Něco odnaučovat nebo přecvičovat dá poté poměrně více práce, než když od začátku budeme dodržovat správné postupy (držení tužky, nůžek, příboru apod.). Měli bychom rozvíjet další návyky a to úklid hraček a udržování svých věcí v pořádku, dále správnou životosprávu, překonávání sobectví, výchovu k toleranci spočívající v přijímání jakkoliv odlišných dětí (handicapovaných, různé etnické menšiny atd.). (Matějček, 2005)

Předškolní věk je vrcholnou dobou fantazie. Už nikdy později nebude tak živá, jako v tomto věku. Dítě s její pomocí pomáhá překlenout všechny logické nesrovnalosti. Dá se tím zjistit, jak velkou zásobu informací o světě kolem nás má takový předškolák, neboť fantazie pracuje jenom s tím, s čím dítě přišlo již do styku. Zdrojem poznatků a inspirace je rodina, mateřská škola, televize, ulice, ale především dospělí lidé z jeho nejbližšího okruhu. Dítě se velice rádo vtěluje do různých rolí. Do dětského světa patří tajemství a tajemno, kouzelo, nebezpečno, strach, statečnost, vytrvalost, добрota, obětavost pro druhé, poslušnost. Všechny tyto vlastnosti se objevují

v pohádkách, které neodlučitelně patří k fantazii předškolního dítěte. (Kuric a kolektiv, 1986)

Výrazy emocí jsou od počátku důležitým prostředkem komunikace a informují rodiče a okolí o pocitech dětí. Ty o svých pocitech často spontánně hovoří. Hovory o pocitech pomáhají dítěti lépe ovládat vlastní emoce a porozumět prožívání a cítění druhých lidí. Reakce rodičů na pocity a projevy dětí jsou jedním z nejvýznamnějších prostředků socializace. Je to cesta, na níž se dítě zapojuje do společenství v němž žije. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.3 Školní období

S nástupem do školy začíná nové období ve vývoji dítěte. Nástup dítěte do školy znamená důležitou změnu, vážný předěl jak v životě dítěte, tak i jeho rodičů. Dítě tím, že získává novou sociální roli - stává se školákem, musí najednou ukázněně pracovat - plně se soustředit na výuku, výklad učitele, plnit pracovní úkoly a to i takové, které jej moc nezajímají a s kterými bude mít možná i problémy.

V různých zemích je začátek školní docházky odlišný a pohybuje se mezi pátým (např. Anglie), šestým (např. Česká republika, Německo) až sedmým rokem věku dítěte (např., Polsko, Rusko, severské země).

V České republice je zákonem stanoveno, že dítě musí dovršit do 31.8. šestého roku věku. V tomto věku se ukončuje tvarová přeměna a dítě dosahuje duševní vyspělosti potřebné k zahájení školní docházky. Započetí druhé dentice nejlépe vystihuje „ věk organismu“. Pro úspěšný začátek školní docházky musí být dítě zralé jak z biologického, rozumového, citového i sociálního hlediska.

Nástupem do školy se mění celkový způsob života dětí. Dětem přibývají povinnosti i práva. „Úspěšný start a bezproblémový vztah ke škole je dán zejména mírou soustředění a přiměřenou dávkou schopnosti samostatně pracovat.“ (Kutálková, 2010, str. 144) Přesto, že organizace v základní škole je zcela odlišná, děti zralé, připravené pro školu a očekávající změny, nemají se vstupem do nového prostředí a kolektivu velké potíže.

Pro děti školsky nezralé může ale nástup do základní školy navodit adaptační potíže. Podstatný vliv na začlenění dítěte do školního prostředí má osobnost učitele a celkové pedagogické klima ve škole a ve třídě. Učitel může svým trpělivým individuálním přístupem překonat počáteční adaptační obtíže dítěte, ale na druhé straně může méně vhodnými pedagogickými postupy úspěšnost procesu adaptace ztížit, popřípadě demotivovat pozitivní vztah dítěte ke škole. Nejen negativní přístup, ale také negativní známkování má vliv na vytváření vlastního sebehodnocení žáka, na vytvoření obrazu o sobě a na jeho oceňování spolužáky i rodiči. Neúspěšný vstup do školy stejně jako předčasný nástup do ZŠ může mít na formulující se osobnost dítěte nepříznivý vliv. Mezi dětmi jsou důležité i rozdíly z hlediska pohlaví. Děvčata dozrávají dříve a lehčeji se nástupu do školy přizpůsobují. Dítě, které vstoupí do prostředí školy jako školsky nezralé se velice těžce vyrovnává s novými požadavky. Poměrně těžce je zvládá. Někdy není schopno se úplně těmto požadavkům přizpůsobit. Škola je velká zátěž a dítě, které nechodilo do mateřské školy zvládá novou situaci hůře. Najednou se má odloučit na delší dobu od rodičů, zapojit se do poměrně velkého kolektivu vrstevníků a podřídit se autoritě učitele. Nejzávažnějším problémem je pozornost, která vyžaduje fixaci na podnět a setrvání u něj delší dobu. Nezralé dítě ale nedokáže pozornost delší dobu udržet. Stále si s něčím hraje, otáčí se, mluví s kamarády. Špatně se podřizuje kolektivnímu vedení. Začíná mít ve škole problémy. Proto ráno odmítá vstávat. Zvrací, bolí ho hlava, nebo břicho. Nechce jít do školy a ani nechce dělat domácí přípravu. Množství nároků a požadavků na dítě vykolejí nejednoho prvňáčka. (Kuric a kolektiv, 1996)

Je samozřejmé, že problémy s adaptací mají hlavně děti, kde byla příprava pro školu v rodině slabší (nedostatek podnětů, psychická traumatizace, citový a morální nedostatek). I různé defekty, se kterými děti přicházejí do základní školy, ztěžují úspěšnou adaptaci na školní podmínky. Problém s adaptací mají :

- děti s raným a postinfekčním poškozením centrální nervové soustavy
- děti s dlouhodobými a významnými neurotickými rysy a projevy
- děti s podprůměrným intelektem
- děti s výrazným nedostatkem v tělesném vývoji
- děti s různými nemocemi znemožňujícími normální tělesný, pohybový a duševní vývoj

Problémové případy by měl léčit odborník.

Neúspěchy ve škole snižují dětské sebevědomí a do značné míry ovlivňují i postavení dětí v kolektivu třídy. Škola pak zvažuje :

- zda má být školní docházka přerušena a dítě vráceno zpět do mateřské školy
- zda bude opakovat první třídu
- zda bude přeřazeno do speciální třídy (Vágnerová, 2001)

Za těchto okolností jsou prožitky dětí velice trpké a výrazně poznamenávají celý jeho další osobní vývoj. Problém s nezvládnutím školní docházky vyvolá v dítěti snížené sebehodnocení, které si nese do budoucího života. Vytváří si v sobě určitý negativní postoj ke škole, k učební látce, k učitelům i ke spolužákům. (Kuric a kolektiv, 1996)

Je zřejmé, že úspěšná adaptace na školní podmínky je hodně podmiňovaná kvalitou vývoje v předchozích vývojových obdobích. Především je důležitá jeho příprava na základní školu v prostředí mateřské školy a v rodině. Je také velmi nezbytné, aby byla dokonalá spolupráce mezi mateřskou a základní školou a tím se neúspěchům na počátku školní docházky předcházelo. (Kuric a kolektiv, 1996)

Tato spolupráce může spočívat v návštěvě dětí MŠ, které se jdou společně v domluvený termín podívat do ZŠ, kam ty nejstarší po hlavních prázdninách nastoupí do 1. třídy. Děti tak mají možnost poznat paní učitelky, popovídat si s prvňáčky se kterými se znají z MŠ, prohlédnout si školu, školní družinu i školní jídelnu. Mohou být přítomny i krátké ukázky školní výuky. Dále mohou rodiče s budoucími prvňáčky navštívit ZŠ při dni otevřených dveří, který se většinou koná před zápisem dětí do ZŠ, aby se seznámili s prostředím, učiteli i obsahem vzdělávání v ZŠ. Při zápisu pak prokazují předškolní děti některé své znalosti a opět mají možnost s rodiči prohlídky celé ZŠ. Tato prohlídka před nástupem do 1. třídy ZŠ je velmi důležitá pro snadnější zvládnutí nástupu a zapojení se do procesu výchovy a vzdělávání v ZŠ.

(Ukázka Orientační tabulky vývoje dítěte viz příloha č.1)

2. ŠKOLNÍ ZRALOST

Školní zralost dítěte a úspěšnost či neúspěšnost dítěte ve škole je ovlivněna mnoha faktory a to nejenom faktory biologickými (zejména genetickými), závislými na věku a individualitě každého dítěte, ale také vlivy prostředí a výchovy.

Pedagogický slovník (Walterová, Průcha, Mareš, 2003) vymezuje školní zralost jako „stav dítěte projevující se v takové úrovni jeho organismu, která mu umožňuje adaptaci na prostředí školy.“ (s. 243).

Podle Langmeiera je zralé pro školu dítě takové, které vyčerpalo možnosti předchozího stupně vývoje a s radostí školu očekává. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

J. Jirásek rozumí školní zralostí dosažení takového stupně ve vývoji, aby se dítě mohlo bez obtíží zúčastnit společného vyučování ve třídě. (Jirásek, Tichá, 1968)

Všechny tři definice označují školní zralost takovým stupněm vývoje- úrovní organismu, která zaručí bez obtíží a s radostí adaptaci na školní prostředí.

Pro úspěšné učení ve škole je potřebný určitý stupeň zralosti centrální nervové soustavy, který má vliv na mentální schopnosti dítěte, vnímání, pozornost, řečové a komunikativní dovednosti.

V šedesátých letech v návaznosti na diagnostický test A. Kerna (vycházejícího z celostní psychologie), sloužící k měření úrovně školní zralosti dítěte zkonstruoval J. Jiráskův orientační test školní zralosti. Tento test je optimální metodou pro vytipování známek školní nezralosti u dětí. Jeho předností je přiměřenost kladených požadavků při testování předškolních dětí a správnost kritérií, užitých pro hodnocení a klasifikaci výkonů. (Prvním úkolem je kresba mužské postavy, která nejvíce vypovídá o vnitřním stavu dítěte. Nejtěžším úkolem pro dítě je bezesporu zobrazení psacího písma, nejméně obtížným úkolem pak obkreslení skupiny bodů). Kromě tohoto testu vypracoval J. Jirásek i test verbálního myšlení pro posouzení školní zralosti. (Jirásek, Tichá, 1968)

Školně zralé dítě upřednostňuje při vnímání tvar před barvou, začíná se dobře orientovat v čase a prostoru, je schopné přiměřeného soustředění pozornosti, má relativně racionální přístup ke skutečnosti, má dostatečnou slovní zásobu, nemá vážné poruchy ve výslovnosti a je v péči o sebe přiměřeně samostatné. Má získané a osvojené

určité dovednosti a návyky z prostředí MŠ či z prostředí rodiny a má osvojené specifické sociální jednání.

2.1 Školní nezralost

„Nezralé dítě je výrazně ohroženo selháním a pak celkovou neúspěšností.“ (Žáčková, Jucovičová, 2005, str. 3) Školní nezralost může mít různé příčiny: opožděný vývoj, sníženou inteligenci, neurotický vývoj povahy či neurotické rysy osobnosti dítěte, nerovnoměrný vývoj potřebných schopností a funkcí, nedostatky ve výchovném prostředí a v působení na dítě. Tyto nedostatky výchovného prostředí bývají zapříčiněny nedostatkem komunikační, kulturní i jazykové odlišnosti. Podle Vágnerové (2001) získané zkušenosti a z nich vyplývající strategie chování, které si dítě v předškolním věku osvojilo, jsou ovlivněny sociokulturní úrovní rodiny. Dítě pak nárokům školy nestačí, jelikož tím, že bylo vychovááno jinak, potřebné kompetence nezískalo a ty, jež získalo a jež jsou specifické právě jen pro jeho kulturu, ve škole neuplatní. Škola se tak může stát místem, kde dochází ke střetu systému hodnot rodiny a společnosti.

2.2 Odklad školní docházky

„Odložení školní docházky o jeden rok bývá realizováno u dětí výrazně školsky nezralých.“ (Žáčková, Jucovičová, 2005, str. 3)

Více jak 22 % dětí, které se účastnily zápisu do první třídy, je navržen odklad školní docházky. Ředitel základní školy na základě souhlasu rodičů a potvrzení odborníků PPP nebo dětského lékaře o nezralosti dítěte pro nástup do ZŠ rozhodne a udělí odklad povinné školní docházky o jeden školní rok. Rodičům či jiným zákonným zástupcům dítěte je doporučeno vzdělávání dítěte v MŠ. Některým dětem (zejména dětem se smyslovými vadami) může být doporučeno zařazení do speciální mateřské školy. Těmto dětem s odkladem školní docházky je třeba věnovat zvýšenou individuální péči, k níž je potřeba vzájemné spolupráce rodičů, učitelů a pedagogických odborníků (Zelinková, 2001).

Problematika přípravy na školu či odložení školní docházky není pouze problémem současnosti. Tento problém byl řešen již před první světovou válkou. Konkrétně např. v Německu ve 20. letech minulého století byly pro odmítnuté žáky-„děti slabé pro školu“, zřízeny zvláštní přípravky „Vorklassen“. Počet dětí s odloženou školní docházkou v Německu v té době dosahoval 10 %. V České republice bylo odkladů školní docházky až 13 %. Aby se snížlo procento dětí s odkladem školní docházky, objevily se v naší republice návrhy, aby docházka do mateřské školy byla pro všechny děti povinná, jak přednesl Dr. Cyril Stejskal roku 1924 na 2. Pedagogickém sjezdu v Brně. Klady zavedení povinné docházky do MŠ spatřoval v tom, že se vyrovnají „sociální rozdíly zaviněné nepřízní prostředí...“ (Stejskal, 1924).

2.3 Co by mělo dítě před vstupem do 1. třídy ZŠ umět

Pokud budeme vycházet z otázek a úkolů, které dostávají předškolní děti u zápisu do první třídy a z nároků, které vyžadují učitelky prvních tříd od počátku školní docházky, dojdeme k následujícím závěrům. Dítě před vstupem do první třídy by mělo znát: své jméno, datum narození, bydliště a jméno rodičů. Dále by mělo být schopno udržet pozornost a sedět v klidu (alespoň 20 minut), poznat barvy na předmětech, nakreslit postavu, zazpívat písničku a zarecitovat básničku. Dítě by mělo umět správně držet tužku a nůžky a umět vystříhnout určitý tvar. Mělo by mít vytvořeny početní představy jedna až deset a umět pojmenovat základní geometrické tvary. Pokud se jedná o komunikativní schopnosti, mělo by správně vyslovovat hlásky a souvisle vyprávět určitý příběh podle obrázku. Dítě by mělo umět rozlišovat mravní hodnoty a ovládat svá citová pohnutí, přijmout prohru ve hře, nebýt sobecké a respektovat ostatní.

Z hlediska sebeobsluhy a samostatnosti by mělo dítě umět si na stole urovnat věci, správně uložit pomůcky do aktovky, uklidit hračky a pastelky tam, kam patří, připravit ubrousek na svačinu, samo si obout boty, zavázat tkaničky, rychle se obléci do tělocvičného úboru. Mělo by být vybaveno tělesnou zdatností a rozvíjet svou motoriku, zručnost a obratnost. Proto je třeba dopřát dítěti dostatek pohybu na čerstvém vzduchu, učit ho správné, vzpřímené chůzi, sedu a přirozenému běhu a zacvičit si s ním jednoduché cviky.

Hlavní návyky, které mají jít s dítětem do života, jsou návyky osobní hygieny a návyky společenského chování. Dítě by mělo umět pozdravit, poděkovat, poprosit, neskákat do hovoru dospělým, vykat dospělým, správně je oslovovat. Co se týče hygienických návyků je třeba, aby dítě mělo osvojeno mytí rukou před jídlem a po použití WC. Dále by dítě mělo mít osvojeno i další návyky, a to úklid hraček a udržování svých věcí v pořádku, dále správnou životosprávu, překonávání sobectví, zodpovědnost za splnění svěřeného úkolu, výchovu k toleranci spočívající v přijímání jakkoliv odlišných dětí (handicapovaných, z různých etnických menšin) atd.

3. CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Velká většina našich dětí předškolního věku chodí do mateřské školy. V posledním roce před zahájením školní docházky navštěvuje mateřské školy cca. 90% dětí. Sourozenci, mezi nimiž je přirozený odstup tři a více let (skladba sourozenecké skupiny je hierarchická), nejsou vrstevníci. Těmi se stávají až později, kdy se věkové rozdíly začínají stírat. Z toho plyne, že dnešní systém jedináčků nebo nejvýše dvou dětí v rodinách ohrožuje předškolní děti společenskou izolací. Prospívání a rozvoj jednotlivého dítěte je rozhodující pro každého dobrého pedagoga. Ten by měl postupovat cílevědomě, děti vést promyšleně a plánovitě. Dítě tak nepocítuje nátlak, cítí se svobodné a samostatně se projevující. Přizpůsobuje se na základě vlastního rozhodování. V mateřské škole platí, že něco se smí, něco nesmí, něco se musí a o něčem se můžeme domluvit. Určitý řád ve věcech a dodržování některých pravidel dává dítěti pocit jistoty. Nejdůležitější je, jaké zážitky si dítě z mateřské školy odnáší, co zde získává do života, jaký je jeho osobní pokrok. Nejlépe se předškolní dítě učí na základě prožitku a zkušenosti prostřednictvím různých přirozených a nenásilných činností. Toto učení by mělo probíhat převážně spontánní hrou. Mezi dětmi jsou patrné individuální rozdíly, se kterými musí učitelka ve svých záměrech počítat. Dítě se v mateřské škole musí cítit spokojeně a v bezpečí, aby se mohlo zdravě rozvíjet. (Matějček, 2005)

4. RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PV

4.1 Školní vzdělávací program PV

Současné vzdělávání dětí v mateřské škole se děje podle obsahu vzdělávání zakotveného ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) každé jednotlivé školy. Školní vzdělávací program si jednotlivé školy vypracovávají samostatně za účasti a ve spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. Základními východisky pro tvorbu vlastního vzdělávacího obsahu je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV), který vymezuje cíle a záměry vzdělávání. Vzdělávací obsah má představovat nabídku školy jako celku. Je třeba jej zpracovat v integrovaných blocích a dále rozpracovat do tématických celků, které vycházejí ze života dítěte a umožňují dítěti vnímat skutečnosti v přirozených souvislostech. Tématické celky je třeba stavět tak, aby vzdělávání zasahovalo celou osobnost dítěte, bylo založeno na prožitku a umožňovalo dítěti získat reálný pohled na svět. Vzdělávací obsah je třeba pružně přizpůsobovat dětem a naplňovat jej vhodnými činnostmi. (RVP PV, 2004)

4.2 Cíle rámcového vzdělávacího programu PV

Cíle RVP PV naplňujeme tím, že vědomě pracujeme:

-s podmínkami – analyzujeme vlastní situaci mateřské školy, porovnáme ji s požadavky RVP PV a na tomto základě upravujeme či vytváříme vlastní podmínky, které příznivě ovlivňují kvalitu poskytovaného vzdělávání. Nutnou podmínkou je i profesionální odpovědnost pedagoga.

-s činnostmi – plánujeme činnosti dětí tak, aby byly zárukou vnitřní motivace dětí, umožňovaly dětem být aktivní, uplatňovat vlastní názory a připomínky, přinášet vlastní nápady, rozvíjet fantazii, myšlení, rozlišovat velikosti atd.

-s kompetencemi – které nám slouží jako ukazatelé individuálně dosahovaných výsledků vzdělávání, soustředění dítěte na činnost, samostatného vyjadřování svých myšlenek, formulování otázek a odpovědí, chápání souvislostí a

jejich praktického využívání, vyjadřování představivosti a fantazie, chápání prostorových vztahů.

-s riziky – nutno si uvědomit, čeho se máme varovat, aby nebyl nepříznivě ovlivněn průběh a výsledky vzdělávání.

-se zpětnou vazbou – tím, že vyhodnocujeme podmínky, záměry i výsledky vzdělávání.

Každé dítě by mělo být před vstupem do základní školy vybaveno souborem klíčových kompetencí na takové úrovni, která je pro něho dosažitelná. Tyto klíčové kompetence jsou soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich pojetí i rozsah vychází z hodnot společností přijímaných a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence přispívají ke vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu člověka a posilování funkcí občanské společnosti. Klíčové kompetence představují cílové stavy, k jejichž naplňování by mělo veškeré vzdělávání společně směřovat. Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové kompetence považovány tyto kompetence:

kompetence k učení

kompetence k řešení problémů

kompetence komunikativní

kompetence sociální a personální

kompetence činnostní a občanské

Úroveň kompetencí obecně dosažitelná předškolním dítětem vyjadřuje očekávaný vzdělávací přínos předškolního vzdělávání, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání. (RVP PV, 2004)

III. ČÁST PRAKTICKÁ

1. VÝZKUM

Výzkum budu provádět proto, abych zjistila, zda současná připravenost dětí na nároky ZŠ je dostatečná, případně v jaké oblasti se má upravit, zlepšit, zdokonalit. Zda vzdělávání v MŠ, založené na osvojení si cílů obsahu vzdělávání (zakotvaného ve ŠVP každé jednotlivé mateřské školy, zpracovaného podle hlavních požadavků RVP PV) prostřednictvím činností a získáním potřebných výstupů - kompetencí, odpovídá požadavkům ZŠ na připravenost dětí pro zahájení školní docházky.

Výzkumný soubor budou tvořit předškolní děti ve věku 5 let a 6 měsíců až 6 let a 8 měsíců z MŠ Sviny při orientačních testech školní zralosti, dále učitelky 1. tříd ZŠ a pracovnice PPP při zpracovávání dotazníků.

1.1 Cíl výzkumu

Zjistit, zda jsou děti v MŠ Sviny připraveny na ZŠ.

Zjistit, zda ŠVP MŠ Sviny je zpracován tak, aby děti odcházející do ZŠ byly vybaveny souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro dítě dosažitelná a je podkladem navazujícího vzdělávání v ZŠ.

Zjistit, jaké názory na připravenost dětí k zahájení školní docházky mají učitelky 1. tříd ZŠ a pracovnice PPP. Na základě jejich názorů dále zjistit, jaká je připravenost dětí pro ZŠ navštěvují-li MŠ, nebo jsou-li vychovávány a připravovány na vstup do ZŠ pouze v rodině.

2. METODOLOGIE VÝZKUMU

Pro dosažení prvního cíle výzkumu použiji metodu testování - provedu rozbor orientačních testů školní zralosti předškolních dětí navštěvujících MŠ Sviny.

Druhý cíl výzkumu bude dosažen metodou studia pedagogického dokumentu - provedu analýzu ŠVP MŠ Sviny s ohledem na naplňování klíčových kompetencí.

Třetí cíl výzkumu bude dosažen dotazníkovým šetřením – provedu rozbor vyplněných dotazníků, týkajících se názorů učitelek 1. tříd ZŠ k připravenosti dětí na základní školu. V tomto třetím cíli výzkumu též provedu porovnání připravenosti dětí z MŠ a připravenosti dětí z rodiny.

2.1 Metoda testování

Kontrolu připravenosti dítěte na školní docházku provedu týden před zápisem do ZŠ, rozbořím orientačního testu školní zralosti, testu verbálního myšlení a testu zjišťování úrovně jazykového citu. Tyto testy běžně provádí Pedagogicko psychologická poradna / PPP /, ale jsou možné provádět i na úrovni MŠ. Orientační testy školní zralosti se dělají pouze ve školním prostředí. Testy se nesmí dítě dopředu učit, učitelka dítě neopravuje ani nezasahuje do dětského projevu. Všechny prováděné úkoly z testů učitelka dítěti schvaluje a potvrzuje souhlasem. Vytváří sice tzv. falešnou zpětnou vazbu, ta ale na dítě působí motivačně. Vyplněním testů se projevuje aktuální vnitřní stav dítěte. Větší rozpory v dílčích úkolech by měl po dohodě s rodiči dítěte dále vyšetřit a posoudit odborník, zejména pokud se tato nevyváženost opakuje častěji.

Při závěrečném hodnocení připravenosti dítěte na školní docházku podle výsledků orientačních testů školní zralosti budu v nejistých případech přihlížet také k osobnostní charakteristice dítěte, kterou má MŠ Sviny ke každému jednotlivému dítěti zpracovánu. (Ukázka osobnostní charakteristiky předškolního dítěte z MŠ Sviny- viz příloha č.2).

2.1.1 Orientační test školní zralosti (Jirásek, Tichá, 1968)

Na základě testu A. Kerna (vycházejícího z celostní psychologie – obsahoval 6 úkolů) byl pro naše účely v 60. letech konstruován prof. J. Jiráskem tzv. orientační test školní zralosti (pokusně užíván od šk.r. 1963/64). Jiráskův test vybírá z Kernova testu v určité modifikaci tyto 3 úkoly:

- kresbu postavy pána
- napodobení (obkreslení) psacího písma
- obkreslení skupiny 10 teček podle vzoru v daném tvaru

U kresby postavy se vychází např. z testu Goodenoughové, která ve svém testu požaduje kresbu podle představy. Grafická reprodukce písma je standardně stanovena větou „ Eva je tu „ (v dalších formách a úpravách testu najdeme běžně ještě čtyři další předlohy). Konstelace skupiny bodů (tvar) je převzata od Kerna, počet bodů je však dvojnásobný.

Původní třístupňová hodnotící stupnice je u Jiráskova testu změněna na pětistupňovou. Výkon se de facto hodnotí jako ve škole: za nejlepší výkon 1, za nejhorší výkon 5. Pro jednotlivé úkoly jsou přesně stanovena kritéria hodnocení, vycházející z poznatků vývojové psychologie a empirických zkušeností s hodnocením testů u předškolních dětí. (Ukázka hodnocení jednotlivých úkolů orientačního testu školní zralosti- viz příloha č.3, 4,5).

Celkový výsledek testu je pak tvořen součtem známek jednotlivých úkolů podle následující tabulky:

součet známek	úroveň školní zralosti
3 - 5	výrazný nadprůměr
6	nadprůměr
7 - 9	průměr
10 - 11	slabší průměr
12	podprůměr
13 - 15	velmi slabá úroveň

Individuálně s každým jednotlivým předškolním dítětem provedu v prostředí mateřské školy tento orientační test školní zralosti. (Ukázka jednoho vyplněného orientačního testu školní zralosti předškolním dítětem z MŠ Sviny- viz příloha č.6, 7).

2.1.2 Test verbálního myšlení

Jiráskův test verbálního myšlení je soubor 20 otázek, na které dítě odpovídá. Příklad: které zvíře je větší – kuň nebo pes? Každá jednotlivá odpověď je hodnocena samostatně u každé otázky dle její náročnosti. Celkové hodnocení výsledku testu je označeno jako ve škole: za nejlepší výkon 1, za nejhorší výkon 5 - podle součtu bodů dosažených v jednotlivých otázkách. (Ukázka jednoho vyplněného testu verbálního myšlení předškolním dítětem z MŠ Sviny- viz příloha č.8).

2.1.3 Test zjišťování úrovně jazykového citu

Zkouška znalostí předškolních dětí posuzovaná mimo jiné i testem zjišťování úrovně jazykového citu je souborem 3 úkolů.

- Prvý úkol spočívá v tom, že dítěti říkáme daná slova a ono na ně ukáže zájmenem ten, ta, to,ty. Příklad: míč- ten míč (Za každou odpověď je 0 nebo 1 bod, max. počet bodů je 10 za deset otázek).

- Druhý úkol spočívá v tom, že dítěti říkáme činnosti v ženském nebo mužském rodě a dítě je má určit vždy v opačném rodě. Příklad: lékař- lékařka (Za každou odpověď je 0 nebo 1 bod, max. počet bodů je 5 za pět otázek).

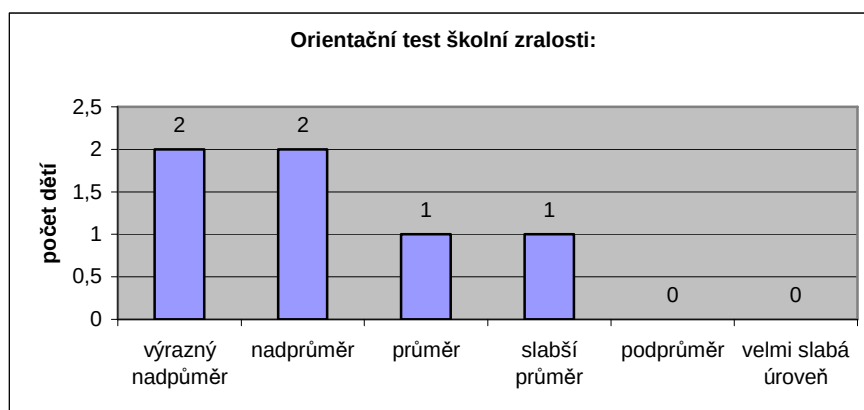
- Třetí úkol spočívá v tom, že dítě má říci, jak se nazývají různé předměty či různá zvířata přídatným jménem. Příklad: vajíčko od slepice je - slepičí (Za každou odpověď je 0 nebo 1 bod, max. počet bodů je 5 za pět otázek).

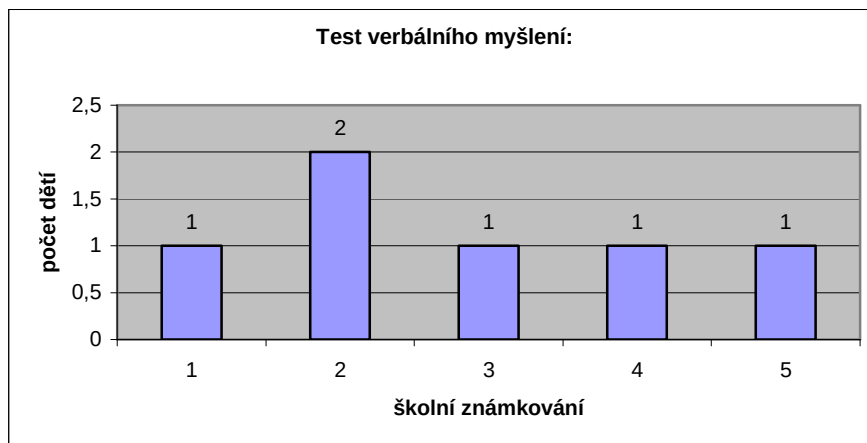
Celkové hodnocení výsledku testu je označeno jako ve škole: za nejlepší výkon 1, za nejhorší výkon 5 – podle součtu bodů dosažených v jednotlivých úkolech.

(Ukázka jednoho vyplněného testu zjišťování úrovně jazykového citu předškolním dítětem z MŠ Sviny- viz příloha č.9).

2.1.4 Výsledky výzkumu provedeného metodou testování

Orientační testy školní zralosti, test verbálního myšlení i test zjišťování úrovně jazykového citu byly provedeny u šesti předškolních dětí MŠ Sviny 11.1.2010 před zápisem do ZŠ. Výsledky jsem vyhodnotila podle klasifikace výsledků a zanesla do grafů. Z grafů je patrná nedostatečnost pro školní docházku dvou dětí, která je zřejmá i podle anamnézy z osobnostních charakteristik. Tyto dvě děti neprojevují velkou aktivitu ani zájem o nové poznatky. Jedno z dětí (děvčátko- jedináček) je úzkostné a přecitlivělé. Druhé (chlapec- nejmladší ze čtyřech sourozenců) velice špatně vyslovuje. V prvním úkolu Orientačního testu školní zralosti - kresba postavy - dosáhly nízkého hodnocení známkou 4 a 5. Druhý úkol - grafická reprodukce písma - byla hodnocena známkou 2 a 5. Třetí úkol - konstelace skupiny bodů - byla hodnocena známkou 2 a 3. V testu verbálního myšlení dosáhly hodnocení známkou 4 a 5. V testu zjišťování úrovně jazykového citu dosáhly hodnocení známkou 4 a 4. Návrh kontrolního vyšetření v PPP rodiče obou dětí přijaly. Ostatní předškolní děti neměly se zpracováním testů problémy, dosáhly v testech výborných výsledků a při zápisu byly zapsány k nástupu do ZŠ.

2.2 Metoda studia pedagogického dokumentu

Analýzou pedagogického dokumentu ŠVP MŠ Sviny chci zjistit, zda tento dokument je zpracován tak, aby předškolní děti, odcházející z MŠ Sviny do ZŠ, byly vybaveny souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro dítě dosažitelná a je podkladem navazujícího vzdělávání v ZŠ.

Mým cílem je analýza tohoto dokumentu z hlediska připravenosti předškolních dětí k zahájení povinné školní docházky v ZŠ. Z tohoto důvodu ve stručnosti provedu rozbor zkráceného textu první části ŠVP MŠ Sviny, která se týká: identifikačních údajů, obecné charakteristiky školy, charakteristiky vzdělávacího programu, analýzy podmínek vzdělávání a organizace vzdělávání. Podrobněji se budu věnovat rozboru druhé části dokumentu, která naplňuje obsah vzdělávání. V integrovaných blocích se určením záměrů a prostřednictvím spontánních i řízených činností dosahuje výstupů, které vedou k získání klíčových kompetencí, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání (RVP PV 2004, str. 7). Tato způsobilost je základem pro následné vzdělávání v ZŠ.

2.2.1 Identifikační údaje

Školní vzdělávací program Mateřské školy Sviny

název:

ROK NA VESNICI VE VŠECH JEHO PODOBÁCH A ZVYCÍCH

2.2.2 Obecná charakteristika školy

V jihočeské, malebné, blatské vesničce Sviny se nachází jednotřídní MŠ.

MŠ ve Svinech byla umístěna - po privatizaci původní budovy MŠ soukromým vlastníkům - do nově zrekonstruované budovy bývalé obecní školy 2.9.1996. Budova je patrová. V přízemí je školní kuchyně, sklady a sociální zařízení. V patře se nachází herna, třída, lehárna, sociální zařízení a výdejna jídla. Součástí MŠ je i školní jídelna, která zajišťuje pro děti pestrou stravu.

U školy je pěkně vybavena školní zahrada altánem, dětskými prolézačkami, skluzavkou, kolotočem a houpačkou.

Všechny prostory v MŠ jsou vzdušné, světlé, pěkně zařízené.

Od 1.1.2003 je MŠ Sviny příspěvkovou organizací, zřizovatelem je obec Sviny.

MŠ navštěvují děti zpravidla od 3 –6 let vyjímečně i děti dvouleté, kapacita je 27 dětí. Personál MŠ je složen ze 4 pracovníků: 2 pedagogů a 2 provozních pracovníků.

Příroda plná lesů, rybníků, polí a luk, domácí hospodářství, zemědělské stroje i práce s nimi, myslivost i rybaření je všem dětem velice blízká. Proto na tuto skutečnost zaměříme i náš ŠVP a detailněji prožijeme spolu s dětmi rok na vesnici ve všech jeho podobách i zvycích. Navážeme na lidové tradice a prožijeme je společně se sourozenci, rodiči, prarodiči i ostatními obyvateli obce Sviny při společných slavnostech pořádaných naší MŠ v sále místního Pohostinství: Martinská slavnost, Mikulášská slavnost, Vánoční slavnost a Vánoční koledování, Masopustní rej, Velikonoční koledování, Otvírání studánek, Slet čarodějnic, Májová veselice, Dětský den, Letní slavnost, Rozloučení se školáky.

2.2.3 Charakteristika vzdělávacího programu

MŠ Sviny zabezpečuje uspokojování přirozených potřeb dětí a rozvoj jejich osobností, navazuje na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s rodinou zajišťuje všestrannou péči dětem zpravidla ve věku od 3 do 6 let vyjímečně i dětem dvouletým. Výchovnou a vzdělávací činnost zaměřuje na získání základních všestranných znalostí vzhledem k věkovým i individuálním zvláštnostem, potřebám a projevům dětí. Rozvíjí specifické formy výchovného působení na děti. Působí rovněž na děti zdravotně, výchovně a sociálně ohrožené i na děti talentované. Nejdůležitější body její činnosti spatřuje v naplňování rámcových cílů rozvojových, postojoyých a hodnotových.

Společným cílem všech zaměstnanců je vytvořit pro své svěřence prostředí plné pohody, klidu, bezstarostnosti, kamarádství ale i nových poznatků a zkušeností.

Vize : - **Jen si děti všimněte, co je krásy na světě -**

Chceme děti naučit vnímat pozitivně krásy přírody, lidské práce, sebe samých i všeho co nás obklopuje v průběhu celého roku a ukazovat dětem svět jako bezpečné a krásné místo pro spokojený život, které chceme chránit a opatrovat.

Filosofie :

V současnosti tráví děti mnoho času doma u televizorů nebo počítačů. Začínají být lhostejné k přírodě, která je obklopuje i k sobě samým. Ztrácí cit a

vnímavost pro krásu. Je proto potřeba vtahovat děti do přírody, do dění kolem sebe, do udržování kulturních zvyků a tradic. Vést je k vědomí, že o naši krásnou Zemi musíme všichni pečovat, abychom ji neporušenou mohli předat budoucím pokolením.

2.2.4 Analýza podmínek vzdělávání

2.2.4.1 Věcné podmínky

Prostory MŠ jsou vzdušné a světlé. Herna, třída i lehárna jsou vzájemně propojeny a poskytují dostatek prostoru pro pohybové vyžití dětí i rozmanité hry. Nevýhodou je umístění toalet a umývárny na opačném konci budovy. Pomůcky a hračky pro děti jsou obměňovány a doplňovány. Odborná i dětská literatura je ve třídě v knihovnách k zapůjčení.

K dispozici je televize, radiomagnetofon, hifi věž a přenosné varhany. Vybavení MŠ je starší, postupně se modernizuje. Hračky jsou umístěny v nízkých skříňkách dostupných dětem.

K budově je přilehlá zahrada vybavena zahradním domkem, altánkem, kolotočem, skluzavkou a průlezkami. Ze zahrady je přímý vstup do místnosti pro ukládání zahradních hraček a WC. V horkých dnech děti otužujeme sprchováním na školní zahradě.

V přízemí budovy je umístěna také školní kuchyně. Nevýhodou je, že při rekonstrukci budovy nebyl vybudován výtah z kuchyně do výdejny jídla, která je v patře.

2.2.4.2 Životaspráva

Pitný režim v MŠ je plně dodržován.

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů. Stravné se vybírá za měsíc zpětně dle skutečně odebraných jídel.

Ved.šk.stravovny spolu s kuchařkou sestavují jídelníčky tak, aby strava byla pestrá s dostatečným množstvím ovoce a zeleniny v návaznosti na spotřební koš . Děti mají vždy dostatek času na potřeby jídla, do jídla se nenutí.

Pohybové vyžití při cvičení a hrách provádíme v herně, kde jsou žebřiny, lavička, žíněny, míče, kruhy, švihadla, lano, strachový pytel. Také cvičíme na louce za školou, v parku, lese či na školní zahradě, kam si bereme některé pomůcky s sebou.

Po obědě následuje odpočinek na lehátkách v lehárně krásně vymalované pohádkovými motivy. Se staršími dětmi, které neusnou, se zhruba po 30 minutách začne individuálně pracovat, nebo si potichu hrají. Veškeré pohybové aktivity provádíme při otevřeném okně.

2.2.4.3 Psychosociální podmínky

Atmosféra v MŠ je příjemná, založená na vzájemném porozumění, pomoci, pochopení.

Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Všechny děti mají v naší MŠ stejná práva, stejné možnosti a stejné povinnosti. Nikdo není zvýhodňován či znevýhodňován. Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se pracovat samostatně, důvěřovat si.

V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost. Děti se snaží vzájemně si pomáhat /starší –mladším/. Jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi. Na začátku šk. roku si společně stanovíme pravidla, která se snažíme osvojit a dodržovat. Zachováváme určité rituály společného soužití: ranní zdravice, komunitní kruh, pískací myška, zvoneček, která v dětech zakotvují denní posloupnosti a přinášejí dětem jistotu, uvědomování si času a radost ze společenství.

Protože se jedná o jednotřídní MŠ jsou spolu děti ve věkovém rozmezí 2-7 let. Výchovná práce s touto skupinou je náročnější na organizaci, neboť malé dvouleté děti vyžadují zvýšenou pomoc učitelek a proto se s předškolními dětmi pracuje dále individuálně při odpočinku malých dětí.

2.2.4.4 Organizace chodu

Organizace dne v MŠ je daná Režimem dne, který je však flexibilní, možný obměny dle potřeb a aktuální situace. Rodiče mají možnost přivádět své dítě do MŠ

kdykoliv dle svých potřeb. Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, pobyt vždy přizpůsoben okamžitému stavu ovzduší či jiných přírodních překážek /mráz, náledí, silný vítr/. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě a v přírodě, ale v rámci možností i v MŠ. Spací aktivity dětí jsou upraveny dle individuálních potřeb dětí /dětem s nižší potřebou spánku jsou nabízeny klidné činnosti ve třídě/.

Při práci s dětmi jsou dodržována bezpečnostní opatření. Plán akcí je uveden v Ročním plánu akcí.

Vyzvedávání dětí sourozenci je jen na základě písemného potvrzení rodičů.

Nově přichozím dětem nabízíme adaptační režim. Rodiče mohou být přítomni denně ve třídě po dobu vlastního uznání a domluvy s přítomnou učitelkou. Provoz MŠ je stanoven zřizovatelem od 6.30 do 16.00 hodin.

2.2.4.5 Řízení

Statutárním zástupcem příspěvkové organizace je ředitelka školy. Ta zajišťuje předávání veškerých potřebných dokladů či informací pro chod MŠ se státními organizacemi, přípravu rozpočtu provozních nákladů se zřizovatelem, rozpočtu mezd s obcí III.stupně, projednávání rozpočtů, zpracovává podklady pro mzdy, v případě potřeby projednává zástupy za nemoc, připravuje smlouvy, čtvrtletní podklady pro účetnictví, provádí zápisy nových dětí. Pedagogickou činnost zajišťuje ředitelka a učitelka.

Důležité informace se projednávají na poradách. Práce s dětmi je skupinová, kolektivní i individuální. Pedagogové zatěžují děti vždy přiměřeně, v rámci jejich možností, děti mohou kdykoliv relaxovat v klidných koutcích třídy. Projednávání potřebných věcí s rodiči se koná na třídních schůzkách .

O úklid školy se stará 1 provozní pracovnice, Přípravu a výdej stravy zabezpečuje vyučená kuchařka společně s vedoucí šk.jídelny. Všichni zaměstnanci se ve vzájemných vztazích snaží být vzorem pro své svěřence, vzájemně se doplňují a vytvářejí příjemný kolektiv.

2.2.4.6 Personální zajištění

Od 1.1.2003 je MŠ Sviny příspěvkovou organizací.

Na provoz MŠ sestavil zřizovatel MŠ Obecní úřad Sviny spolu s ředitelkou MŠ předběžný rozpočet a čtvrtletně zasílá na účet MŠ příspěvek na provozní náklady. Z těchto prostředků jsou financovány poplatky za telefon, energie, nákup nového vybavení, poplatky za vzdělávací tisk pro učitelky a provozní pracovníce. Ty se dále vzdělávají na seminářích a dalších akcích. Ředitelka MŠ si doplňuje vysokoškolské vzdělání.

Ředitelka dochází na schůze zastupitelstva obce a úzce spolupracuje s vedením obce.

2.2.4.7 Spoluúčast rodičů

MŠ úzce spolupracuje s rodiči dětí. Rodiče mají možnost návštěvy MŠ v průběhu celého dne. Jsou dostatečně a objektivně informováni o svých dětech, domlouvají se o společných postupech při jejich výchově a vzdělávání. Pedagogové chrání soukromí rodiny patřičnou mlčenlivostí o jejich vnitřních záležitostech, jednají s rodiči ohleduplně, taktně, diskrétně.

Rodiče se podílejí na společných akcích: výlety, návštěva ZOO a zámku na Hluboké n/Vlt., návštěvy kina ve Veselí n/Luž., návštěvy divadla O.Nedbala v Táboře. Pomáhají při přípravě dětských akcí, výrobě pomůcek, drobných oprav apod.

Dále je pořádáno v průběhu roku několik slavností pro rodiče a veřejnost, které jsou podchyceny v ročním plánu kulturních akcí MŠ.

2.2.4.8 Výsledky výzkumu provedeného metodou studia pedagogického dokumentu

Při studiu první zkrácené části pedagogického dokumentu ŠVP MŠ Sviny jsem dospěla k názoru, že se jedná o krásnou vesnickou školku, do které děti rády docházejí, mají zde různé hrací koutky s pěkným vybavením. Součástí MŠ je i školní kuchyně a přilehlá pěkně vybavená školní zahrada. S kamarády, učitelkami i provozními pracovníci vytvářejí pěkný kolektiv, ve kterém si vzájemně rozumí a udržují

přátelské vztahy. Podnikají mnoho společenských akcí pro rodiče i ostatní obyvatela obce. Jsou vedeny k vědomí lidových zvyklostí a tradic. Ve své filozofii mají zakotvenu péči o přírodu a krásy světa, ke kterým se budou chovat ohleduplně, aby je neponičily a dochovaly i pro budoucí pokolení.

2.2.5 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah tvoří čtyři integrované bloky podle ročního období, které jsou dále rozpracovány do měsíčních tematických celků. Ty jsou v třídním vzdělávacím programu (TVP) následně rozpracovány do týdenních nebo čtrnáctidenních podtémat.

Co dobrého a krásného nám nadělíš - podzime?

- Dobrý kamarád,co víc si mohu přát
- Dary podzimu
- Barevná příroda

Co se děje? Zima tu je.

- Veselé vánoční hody
- Zima ,Zima,zimička
- Masopust zdravíme
- Březen,za kamna vlezem

Jaru se nelení - všechno se rodí a zelení.

- Hody,hody doprovody
- Máme rádi zvířata
- Rozvíjej se poupátko

Mé milé léto,cos nám přineslo?

- Slunce,radost,smích

2.2.5.1 Integrovaný blok - podzim

Co dobrého a krásného nám nadělíš podzime?

Začátek školního roku je pro nově nastupující děti velkou změnou. Je potřeba, aby se bezbolestně adaptovaly na život v mateřské škole, poznaly nové prostředí, nové kamarády a dospělé. Ve spolupráci s rodiči a stávajícími dětmi se jim to snažíme ulehčit a ukázat jim, že je máme rádi a že mezi nás patří. Nabízíme dětem zajímavé činnosti, aby se jim v mateřské škole líbilo. Rozvíjíme vzájemnou komunikaci dětí, pohodu vztahů ke skupině. Pozorujeme podzimní proměnlivost přírody, její rozmanitost, bereme si příklad z její harmonie. Nové roční období nám přináší mnoho zážitků a poznání. Dozrává ovoce v zahrádkách, na polích se sklízí brambory a kukuřice. Odlétají vlaštovky, slunce už tolik nehřeje, stromy se pomalu halí do barevných šatů. Rozvíjíme estetický vztah k přírodě, vnímání krásy podzimní přírody, listů, přírodnin a rozvíjíme tvořivost při výtvarných hrách s nimi. Pozorujeme podzimní park, les a vše v něm. Učíme se chápat vliv lidské činnosti na přírodu (ochrana proti poškozování). Vytváříme v dětech potřebu o přírodu pečovat. Vítr využijeme k pouštění draka. Inspirací může být: zahrádka, les na podzim, stromy, barvy, houby, ježek, veverka, počasí, draci, odlet ptáků...

Záměry:

- rozvíjet schopnost adaptace – nový režim dne, nebojácnost, vztahy s vrstevníky a cizími dospělými osobami, s cizím prostředím.
- naučit děti znát své jméno a příjmení, místo svého bydliště, jméno kamaráda a zapojit se do hry s novými kamarády
- vytvářet v dětech pozitivní vztah k místu a prostředí MŠ - budova, park v okolí, šk. zahrada
- vyjadřovat vlastní pocity a vzájemně se respektovat, učit se toleranci a spolupráci
- dodržovat základní bezpečnostní pravidla
- spolupodílet se na vytvoření pravidel vzájemného soužití a následně je dodržovat
- osvojovat si dovednosti při práci s pastelkami a prstovými barvami
- učit se poznávat odstíny základních barev

- rozvíjet slovní zásobu o slova označující předměty, jevy a činnosti se kterými přichází bezprostředně do styku, i o slova, kterými dítě vyjadřuje své představy, myšlenky, city a přání
- vést k používání matematických pojmů
- rozvíjet pohybové dovednosti – správné držení těla, chůze, běh, skok
- osvojovat si jednoduché poznatky o přírodním rytmu – naučit děti charakterizovat změny v přírodě podle ročních období – poznávat přírodniny a přírodní materiál
- vést k úctě: k přírodě, k práci: na polích, v zemědělství, v lese
- rozvíjet poznatky o rostlinném společenství, znalost pojmenování druhů ovoce a zeleniny
- získat poznatky o lesních zvířatech a dění v lese
- získat poznatky o sladkovodních rybách
- vytvořit si povědomí o mezilidských a mravních hodnotách – spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost
- rozvíjet řečové schopnosti – příběh o svatém Martinovi
- podílet se na předávání tradic: Děkuvzdání, Martinská slavnost

Činnosti:

- vytvořit pravidla vzájemného soužití
- volné spontánní i řízené hry ve třídě i na zahradě
- jednoduché pohybové hry
- slovní hry na rozšíření slovní zásoby
- volné výtvarné činnosti- kreslení, malování a modelování
- básně a písně s motivy podzimu (Vlaštovičko leť, Dvě jablíčka, Drak, Koulelo se)
- pozorování práce na polích – sběr brambor a kukuřice – soucítění s namáhavou prací zemědělců
- manipulace s bramborami a přírodním materiálem a experimenty s nimi (základní matematické pojmy)

- rozpoznávání různých druhů ovoce a zeleniny
- příprava Děkovné slavnosti za úrodu - Děkuvzdání
- pozorování práce rybářů při výlovu rybníka
- rozvoj základních vědomostí o lidském těle – „moje tělo je jako strom“
- Martinská slavnost – rozhovory o čteném textu – mravní hodnoty
- skupinová práce s přírodninami – navlékání jeřabin, kaštanový pavouček, housenka z listí
- barvení listů prstovými barvami a jejich otisky

Výstupy:

- děti umí pozdravit, chovat se mile a ohleduplně k ostatním, oslovovat je jménem
- děti znají své jméno, příjmení, bydliště, jméno kamarádů, prostory mateřské školy
- děti znají pravidla vzájemného soužití a organizaci v průběhu dne v MŠ a vytváří společně příjemnou atmosféru, ve které se cítí plně přijímány a v bezpečí
- děti znají cestu z domova do mateřské školy a zpět a umí pojmenovat nejdůležitější budovy v okolí školy
- děti umí samostatně si umýt ruce, používat záchod, toaletní papír a splachovací zařízení, používat kapesník
- děti umí kreslit pastelkami, prstovými barvami – strom přátelství: otisky jejich rukou
- děti umí aktivně a přirozeně navázat kontakt s ostatními dětmi a dospělými
- děti umí pojmenovat základní barvy a postupně odlišovat jejich odstíny
- děti umí rozlišovat charakteristické znaky počasí (zataženo, prší, sněží, mrzne, duha, bouřka, blýská se, hřmí), popsat, jaké počasí je právě dnes a jednoduše vyjádřit, jak se mění příroda, stromy, nejméně dvěma výrazy charakterizovat roční období
- děti umí poznat a pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny a umí je rozlišit podle vzhledu, chuti a vůně
- děti umí rozlišit stromy listnaté a jehličnaté a znát plody některých stromů (šiška, kaštan, žalud) a keřů (šípek)

- děti mají znalosti o práci na polích, v lesích- váží si práce zemědělců, rybářů, myslivců
- děti mají znalosti o sladkovodních rybách i lesních zvířatech a pracích
- děti umí rozvíjet jemnou motoriku při tvořivé činnosti s brambory a přírodninami
- děti umí posoudit mravní hodnoty (pravda x lež, spravedlnost x nespravedlnost, vzájemná pomoc) a vyprávět příběh o sv. Martinovi
- děti znají lidovou tradici – Díkůvzdání- děkování za dary přírody
- děti umí správně dýchat při řeči, zpěvu a pohyb. činnostech- rozkládat slova na slabiky
- děti zvládnou chůzi se správným držením těla, chůzi v prostoru mezi překážkami – s překračováním překážek, plynulou chůzi po schodech i ve dvojicích
- děti zvládnou běh za vedoucím dítětem určeným směrem i se změnami směru podle povelu, dobře se orientovat v prostoru, skoky jednož, poskoky v dřepu

2.2.5.1.1 Rozbor tématického celku - podzim

Rozbor tématického celku v návaznosti na získávání klíčových kompetencí

V tomto integrovaném bloku jsou všechny činnosti spontánní i řízené přímo, zaměřené k rozvíjení kompetencí k učení tak, aby dítě přijímalo nové vědomosti a informace a rozšiřovalo si tak své poznatky o veškerém dění kolem sebe.

Kompetence k řešení problému se odrážejí ve výstupech týkajících se znalostí prostor MŠ, cesty z domova do MŠ a zpět, mytí rukou, používání toalet a splachovacího zařízení, při výrobě stromu přátelství - otisky dětských rukou.

Kompetence komunikativní se projevují ve vyprávění příběhu o sv. Martinovi, v umění popsat změny v přírodě a charakterizovat roční období, počasí, umí navázat řečový kontakt s ostatními dětmi a dospělými.

Kompetence sociální a personální se odrážejí v milém ohleduplném chování k ostatním. Děti umí posoudit mravní hodnoty - rozpoznávat nevhodné chování, znají a řídí se pravidly vzájemného soužití.

Kompetence činnostní a občanské se odrážejí ve znalosti řádu a činností v průběhu dne, váží si práce zemědělců, umí posoudit mravní hodnoty - pravda X lež , znají lidové tradice, vnímají přírodu, která je obklopuje, pohybem pečují o své zdraví.

Jednotlivé výstupy zasahují určitým způsobem téměř do všech klíčových kompetencí.

2.2.5.2 Integrovaný blok - zima

Co se děje? Zima tu je

Vánoce jsou pro děti nejkrásnější a nejromantičtější svátky v roce. Po celou dobu Adventu – příprav na Vánoce, prožívají zvláštní atmosféru plnou vzájemného porozumění a napětí z očekávaného obdarování.

Zima je vítaným obdobím pro dětské radovánky. Děti se vydovádějí při stavbě sněhuláka, sáňkování, klouzání, koulování a procházkách zimní přírodou. Dělají pokusy s táním sněhu a také se připravují na zápis do ZŠ. Učí se starat o lesní zvířata a ptáky v zimě. Spolu se členy mysliveckého sdružení chodí zvířata krmit. Únor je měsíc masopustního veselí. Ve školce se konají přípravy na karneval. S dětmi vyrábíme kostýmy a masky. Učíme se masopustní písničky a říkadla, která jsou neoddělitelnou součástí karnevalového reje. Společně diskutujeme o výrazech tváří a uvědomujeme si, že i člověk v běžném životě může mít pomyslnou masku – to když se tváří jinak, než se cítí. Po masopustním průvodu vesnicí si zahrajeme spoustu veselých her a soutěží v místním pohostinství.

Záměry:

- poznávat tradici Vánoc a zvyků s nimi spojených
- aktivně se podílet na přípravě Vánoční slavnosti a koledování v době adventní
- prožívat radosti z dárků přijímaných i darovaných
- rozvíjet pěkné pocity při estetickém vnímání
- rozvíjet estetický vkus a fantazii při tvořivosti a pracovních dovednostech
- uvědomovat si rozdíly mezi žádoucím a nežádoucím chováním, rozlišovat ho
- posilovat sebedůvěru, částečné sebeovládání v projevování citů, schopnost vyjádření prožitku
- ukazovat, že dospělí kolem něho si rozumějí, umí se společně bavit a radovat
- posilovat kladné city k sobě, kamarádům, rodině i širšímu okolí

- vést k získávání sebedůvěry dětí, odvaze, k ocenění snahy ostatních dětí
- rozvíjet sebeobsluhu dětí
- aktivizovat děti k podílení se na společném výsledku
- cvičit paměť a jazykový projev- básně, písně, říkadla, koledy, vánoční příběh
- učit chápat základní časové pojmy – ráno, včera, dnes, zítra
- seznámit se se zimními sporty, zimním oblečením i rozmanitostí počasí
- naučit se starat se o lesní zvířata a ptáky v zimě
- připravovat se na základní školu
- seznámit se s lidovým svátkem Masopustem - aktivně se podílet na přípravě karnevalového veselí
- rozvíjet jemnou motoriku, seznámit děti s různými hudebními nástroji, vést k citu pro rytmus, učit děti opatrnosti se zacházením s nástroji
- rozvíjet pohyb (hrubou a jemnou motoriku) a vytvářet v dětech vědomí o zdravém životním stylu

Činnosti:

- pohádky, příběhy, básně, říkadla a pohybové hry s vánoční, zimní a masopustní tematikou
- příprava a nácvik vánočního příběhu a vánoční slavnost
- zimní sportování – sáňkování, klouzáni, stavba sněhuláků, bobování, hry se sněhem – otisky, cestičky, stopy, malba do sněhu
- pokusy s táním sněhu a zmrazováním vody – zjistit skupenství
- práce s papírem a nůžkami (sněhové vločky, čerti, Mikuláš)- vystřihování, vytrhávání a skládání papíru dle pokynů, úklid po práci
- beseda se členy mysliveckého sdružení o lesní zvěři a ptactvu- společná vycházka do zimní přírody spojená s krmením zvěře a ptáků
- návštěva a prohlídka základní školy před zápisem dětí do 1. tříd
- procvičování si celé adresy, hry s čísly, geometrickými tvary

- slovní analýza a syntéza
- rozvoj zrakového vnímání
- grafomotorická cvičení
- příprava karnevalu, výroba masek – povídání si o výrazech tváře
- hraní na Orffovy nástroje a zpěv vánočních koled a písní, písně se zimní a masopustní tematikou
- rozhovor na téma: zdravá výživa- nutnost pro každého člověka
- cvičení na žebřinách, překážkové dráhy

Výstupy:

- děti ví, že pohyb a zdravá výživa je dobré pro zdraví a ví, co mu škodí
- děti mají dobrý vztah k pohybovým činnostem – samy je vyhledávají, starší děti dokáží připravit vhodnou překážkovou dráhu ke cvičení
- děti umí stoj na jedné noze, provádět výstupy a sestupy na přiměřeném nářadí – žebřiny, zvládnou střídat běh s chůzí na zvukové signály
- děti umí seskoky z vyšší roviny bez pomoci na měkkou podložku
- děti umí se samostatně obléknout a svléknout, skládat a ukládat oblečení, bačkorky a další věci na určené místo, samostatně se obout, vyzout
- děti umí skládat papír podle pokynů, dodržet přesný postup při skládání
- děti umí vědomě projevovat zdvořilé chování a vystupování (pozdravit, rozloučit se, přivítat se, blahopřát při různých příležitostech, přát dobrou chuť před jídlem, dobré ráno, dobrou noc
- děti umí z vytrhaných či vystříhaných kousků barevných papírů či textilu sestavovat kompozice – karnevalové masky
- děti umí správně vyslovovat postupně hlásky, umí rozlišit hlásky na začátku slova, rozklad slova na slabiky (využít rytmiizaci)
- děti umí v souvislém řečovém projevu používat rozvíte věty a postupně jednoduchá souvětí- dramatizace příběhu s vánoční tematikou

- děti umí rozumět vtipu, chápat význam humorného textu, vymyslet hádanku, chápat a vytvořit jednoduchý rým
- děti umí soustředěně poslouchat a vnímat čtený text, postupně umí porovnávat hrdiny pohádek a jejich vlastnosti, všímají si rozdílů mezi nimi a kladná jednání napodobují
- děti umí pojmenovat základní geom. tvary
- děti umí uvolňovat zápěstí při grafomotorických cvičeních
- děti umí poznat a pojmenovat některá volně žijící zvířata (zajíc, veverka, ježek, myš, žába), některé ptáky (holub, vrabec, kos), některý hmyz (mravenec, motýl, včela, moucha) a znají jejich typické znaky, umí hovořit o ochraně zvířat v přírodě
- děti znají Orffovy hudební nástroje a umí je používat
- děti ví, jak se v obci slaví Vánoce a Masopust – mají zájem o to, co se děje kolem nich

2.2.5.2.1 Rozbor tématického celku - zima

Rozbor tématického celku v návaznosti na získávání klíčových kompetencí

Kompetence k učení se projevuje ve všech výstupech vycházejících ze záměrů tohoto bloku prostřednictvím činností.

Kompetence k řešení problémů se projevují v samostatnosti se oblékat, svlékat, ukládat si věci na své místo, sestavovat kompozice- karnevalové masky, připravit vhodnou překážkovou dráhu, seskoky z vyšší roviny bez pomoci, domluvit se při dramatizaci vánočního příběhu, soustředěný poslech a další.

Kompetence komunikativní se nejvíce odrážejí v dramatizaci vánočního příběhu, v básních, říkadlech, písničkách, při zdvořilém chování- pozdravit, rozloučit se, blahopřát, přát dobrou chuť, při analýze a syntéze slov, při rozhovorech o zvířatech, o zdravé výživě apod.

Kompetence sociální a personální se projevují ve vědomém zdvořilém chování a vystupování, v kamarádských vztazích při dramatizaci příběhu, v napodobování kladných hrdinů pohádek.

Kompetence činnostní a občanské mají své postavení v odpovědném přístupu dítěte v přípravě a dramatizaci vánočního příběhu, vánoční slavnosti – nácvič básní,

písní, má zájem o dění kolem sebe – lidové zvyky a tradice- Vánoční koledování, Masopust.

Jednotlivé výstupy zasahují určitým způsobem téměř do všech klíčových kompetencí.

2.2.5.3 Integrovaný blok - jaro

Jaru se nelení – všechno se rodí a zelení

Jaro je doba, kdy se vše probouzí k životu. Sluníčko začíná svítit a pozvedá nám náladu. Díky slunci taje sníh, nalévají se první pupeny, začínají rozkvétat první jarní kytíčky, začne se zelenat tráva, rodí se mláďátka. Lesy i louky se zazelenají a nejeden člověk s touhou očekává tyto chvíle. Co bylo v zimě jako mrtvé, začíná pučet, růst, zelenat se a rašit. Děti se na jaro těší, neboť je naplňuje radostí a touhou po nových zkušenostech, po novém vědění. Tématický celek věnovaný jaru se zabývá změnami v přírodě – zmapování základních charakteristik zimního a jarního ročního období a v posilování vztahu k přírodě a k životu na zemi. Tento tématický celek je naplněn lidovými říkadly, písničkami, básničkami, experimenty se sázením semínek a cibulek, pohybovými a hudebněpohybovými hrami, naplňováním lidových tradic a zvyků, studiem encyklopedií, péčí o své zdraví, uvědomováním si základních lidských potřeb (světlo, teplo, práce) a v posilování vlastní zodpovědnosti ve vztahu k přírodě.

Záměry:

- vést děti k vnímání, že příroda i život na Zemi má svůj řád a každý má své povinnosti
- učit děti novým poznatkům o přírodě a ročních obdobích formou pozorování i pokusů
- učit děti znát názvy a život zvířecích mláďat
- učit děti novým výtvarným technikám – sypaná batika, dripping
- učit děti rozvíjet pohyb- umět se pohybově vyjádřit
- učit děti respektovat pravidla činností a spolupracovat se svými kamarády
- učit děti vyjádřit příjemné i nepříjemné pocity, které dítě vnímá
- vést děti k citlivosti ve vztahu k lidem a naší planetě
- učit děti rozvíjet vlastní fantazie a vyjadřování vlastních názorů a vlastní zkušenosti

Činnosti:

- vyhánění zimy v dětských spontánních i řízených hrách
- výroba prvních jarních kytíček – sněženky, petrkliče, pampelišky
- dětská říkadla, básně a písně s jarní tematikou a k oslavě svátku matek
- sázení semínek a cibulek - narcisů, tulipánů, cibule, afrikánů, k rychlení v místnosti
- seznamování a pojmenování zvířecích mláďat
- Velikonoční slavnost – zdobení kraslic pomocí lepidla a přírodnin
- výroba dekorací technikou sypané batiky a drippingu
- příprava na Slet čarodějnic a Májovou veselici
- příprava na oblastní sportovní hry , průprava v soutěžních disciplínách

Výstupy:

- děti umí rozlišit aktuální situace v přírodě, charakterizovat jednotlivá roční období
- děti umí vnímat sebe, druhého, přírodu, tvary, barvy, nálady
- děti znají význam základních lidských potřeb – těla, světla, činností – práce, hry
- děti umí říkadla, básničky, písničky a krátké povídky s jarní tematikou a pro maminky
- děti projevují zájem o naučnou literaturu a poznání
- děti umí mít pozitivní vztah k přírodě, kytíčky, rostlinky, broučci
- děti umí rozvíjet spolupráci ve dvojicích i ve skupině
- děti umí nová grafomotorická cvičení, nové výtvarné techniky, sypaná batika, dripping
- děti umí pracovat s nůžkami, lepidlem, skládat papír podle pokynů, dodržet přesný postup při skládání
- ve výtvarném vyjádření umí využívat různé materiály – písek, větvičky, kamínky, kůra stromů
- děti umí poznat známé lidové písně podle melodie a rozlišit hudbu veselou – smutnou, slavnostní, tanec, pochod
- děti umí pomáhat při péči o květiny v bytě, na školní zahradě, i v přírodě

- děti umí vyhazovat míč do výšky pravou, levou i oběma rukama, míč na cíl a do dálky horním obloukem
- umí chůzi po lavičce , překonat opičí dráhu
- děti umí pojmenovat práci dospělých, vystihnout typické znaky pracovních činností,
- děti umí charakterizovat lidové tradice : Velikonoce, Čarodějnice, Májová slavnost
- děti umí pojmenovat zvířecí mláďata a ví o nich základní informace

2.2.5.3.1 Rozbor tématického celku - jaro

Rozbor tématického celku v návaznosti na získávání klíčových kompetencí

Kompetence k učení se projevují ve všech výstupech vycházejících ze záměrů tohoto bloku prostřednictvím činností.

Kompetence k řešení problémů se projevují v přijímání druhého a v práci ve dvojicích, v nových výtvarných technikách a výtvarném vyjádření, v provedení opičí dráhy.

Kompetence komunikativní se odrážejí v charakterizování lidových tradic, ve spolupráci ve dvojicích a ve skupině kamarádů, v krátkých povídkách, básničkách, říkadlech.

Kompetence sociální a personální se projevují ve přijímání sebe i druhých, v rozlišování základních lidských potřeb a lidské práce.

Kompetence činnostní a občanské mají své zastoupení ve znalosti lidových tradic – Velikonoce, Čarodějnice, Májová slavnost, ve znalosti básní, písní, říkadel, povídek, ve znalosti o svém těle.

Jednotlivé výstupy zasahují určitým způsobem téměř do všech klíčových kompetencí.

2.2.5.4 Integrovaný blok - léto

Mé milé léto, cos nám přineslo

Letní příroda, koupání, dovádění na louce, sběr lesních plodů, to vše ukazuje na nové možnosti vyžití dětí. Společně prožíváme období výletů za novým poznáním do

různých koutů naší vlasti. V závěru školního roku s napětím očekáváme velkou závěrečnou školní slavnost: Loučení se školáky a pak už hurá na prázdniny.

Záměry:

- zaměřit se na rozvoj sebeobsluhy, kamarádské pomoci, kamarádských vztahů, pravidel správného chování a kladného vnímání světa
- zaměřit se na správnou výslovnost dětí – hlavně u starších dětí dbát na gramatickou správnost dětského mluveného slova, rozšiřovat slovní zásobu, obohacovat samostatnou formu vyprávění
- zaměřit se na získání vědomostí o dopravních prostředcích
- rozvíjet logické myšlení dětí s využitím odborných didaktických pomůcek
- zakotvit v dětech matemat.řadu čísel 1-10, vytvářet skupiny prvků daného počtu, u starších dětí seznamovat s psaním číslic- umět je rozpoznávat
- rozpoznávat správně zákl.geom.tvary
- umět bezpečně rozpoznávat zákl.řadu barev
- procvičovat všechny zákl.znaky kreslení a malování /správné držení tužky, štětce, lehkost tahů, uvolněnost zápěstí, práce s různým výtvarným materiálem, čistota při práci, správné rozložení kresby po ploše, u starších dětí rozvoj grafických schopností- příprava pro psaní /
- prohlubovat u dětí zájem o knihu, časopis- vštěpovat dětem krásu a moudrost pohádek, rozvíjet práci s loutkou
- rozvíjet v dětech hudební nadání, zlepšit zpěvnost, rozvíjet vnímání krásy lidových písní, používat hudební nástroje
- zaměřit se na zdravý tělesný růst a vývoj /správné držení těla, koordinace pohybu končetin při chůzi, běhu, osvojení všech přirozených cviků, využívat pohybových her k osvojení pravidel, dát základy k schopnosti tanečního pohybu s využitím hudby/

Činnosti:

- kamarádská pomoc při oblékání, skupinové hry

- hrátky se slovy – slovní analýzy a syntéza, rytmižace
- hra na barevné dopravní prostředky
- hra s dřevěnými panenkami a kostkami k rozvoji matematického vnímání a určení vzájemné polohy pomocí příslovců místa (hned před, hned za, od, vedle, mezi, blíž, dál)
- hra s geometrickými tvary – kouzelný sáček
- grafomotorická cvičení – výtvarné činnosti
- vyhledání společných nebo rozdílných znaků na obrázku, zapamatovat si pět pojmů
- prohlížení dětské literatury, encyklopedií, časopisů, správné zacházení s knihou
- učit se básně, písně, říkadla s letní tematikou a dramatizaci krátkých pohádek
- školní výlety za poznáním do různých koutů naší vlasti – autobusem a vlakem
- doprovod písní na dětské hudební nástroje
- příprava na slavnost Rozloučení se školáky
- pohybová cvičení a hry zaměřené na zdravý tělesný růst a vývoj

Výstupy:

- děti si umí vzájemně pomoci při oblékání, přezouvání –starší mladším, poprosit, poděkovat
- děti umí pojmenovat a znát účel dopravních prostředků a rozlišovat je dle místa jejich pohybu
- děti znají zákl. geom tvary a umí základní barvy
- děti umí správně držet tužku i štětec, a umí uvolňovat zápěstí
- děti umí zapamatovat si až pět pojmů z obrázků, určit předmět, který na obrázku přibyl nebo zmizel a najít rozdíly mezi dvěma téměř stejnými obrázky
- děti umí samostatně předvést dramatizaci pohádky, pohybově vyjádřit prožitek i náladu, určit kladné i záporné hrdiny
- umí popisovat vzájemnou polohu dvou objektů pomocí příslovců místa (hned před, hned za, od, vedle, mezi, vpřed, blíž, dál) i polohu objektů vzhledem k vlastní osobě, užívat termín první - poslední

- děti znají cestování vlakem – výlet do Zoo Jihlava – znalosti o zvířatech
- děti znají cestování autobusem – výlet do Týna n/Vlt.- otáčivé hlediště - pohádka
- děti se umí pohybově vyžít na školní zahradě na průlezkách, a dodržují pravidla

2.2.5.4.1 Rozbor tématického celku - léto

Rozbor tématického celku v návaznosti na získávání klíčových kompetencí

Kompetence k učení se projevuje ve všech výstupech vycházejících ze záměrů tohoto bloku prostřednictvím činností.

Kompetence k řešení problémů se projevují v dramatizaci pohádek, ve vzájemné kamarádské pomoci, v cestování autobusem, vlakem.

Kompetence komunikativní se projevují v dramatizaci příběhů a pohádek, ve vyjadřování prožitků a nálad, v popisování polohy objektů, v komunikaci při cestování.

Kompetence sociální a personální se projevují v kamarádské pomoci a vztazích.

Kompetence činnostní a občanské mají své zastoupení ve znalosti v určení a rozlišení mravních hodnot a hodnot správného chování, v kamarádské pomoci.

Jednotlivé výstupy zasahují určitým způsobem téměř do všech klíčových kompetencí.

2.3 Dotazníkové šetření

Abych zjistila a mohla posoudit názory učitelek na připravenost předškolních dětí pro vzdělávání v ZŠ, zpracuji dotazník pro učitelky 1. tříd ZŠ a pracovnice PPP, ve kterém se budu ptát na konkrétní otázky, týkající se předškolní připravenosti. Tázání budou odpovídat písemně na otázky tištěného formuláře. Otázky budou kladeny obecně i specificky a vyplnění dotazníku bude formou zakroužkování patřičné odpovědi z dané nabídky. (Známkování u bodu 4 se provede jako ve škole: nejlepší -1, nejhorší -5). Na základě vyplněných dotazníků vyhodnotím názory- zkušenosti učitelek 1. tříd ZŠ a pracovnic PPP na připravenost předškolních dětí pro bezproblémové zvládnutí nároků ZŠ. (Ukázka vzplněného dotazníku - viz příloha č.10)

2.3.1 Výsledky výzkumu provedeného dotazníkovým šetřením

Dotazníkové šetření jsem prováděla v několika náhodných ZŠ a PPP v okrese Tábor a Písek. Pro vyhodnocení jsem měla k dispozici 71 ks vyplněných dotazníků. Rozborem vyplněných dotazníků, týkajících se názorů učitelek 1. tříd ZŠ a pracovníků PPP k připravenosti dětí na ZŠ, jsem dosáhla následujících výsledků, které jsem zanesla do grafu dle jednotlivých otázek v dotazníku. Protože dotazníkové šetření slouží také pro porovnání připravenosti dětí navštěvujících MŠ, s dětmi, které se připravují na nástup do ZŠ jen v rodinách, použila jsem pro přehlednější orientaci barevné rozlišení procentuálního znázornění. Výsledky týkající se připravenosti dětí z rodiny jsou znázorněny vínovou barvou, výsledky týkající se připravenosti dětí navštěvujících MŠ jsou znázorněny modrou barvou. Pro znázornění výsledků rozboru otázek č.5, č.6, č.7 a č.8 jsem použila barvu odlišnou (zelenou), neboť se týká obou skupin dětí. Písemné odpovědi na otevřené otázky č.9 a č.10 jsem zpracovala srovnáním jednotlivých odpovědí respondentů písemnou formou takto:

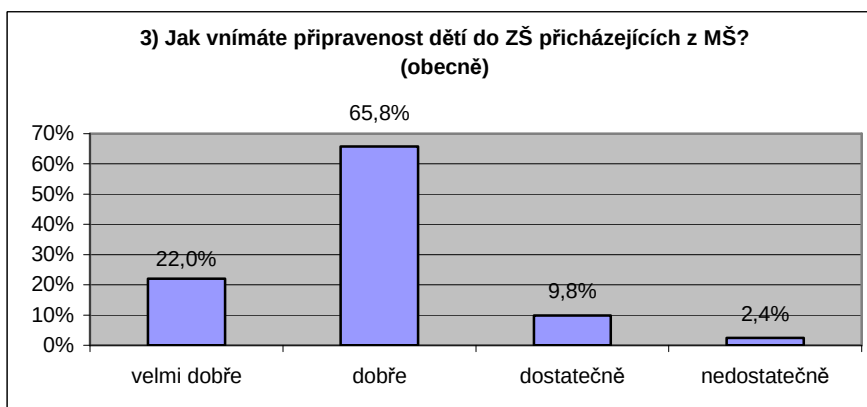
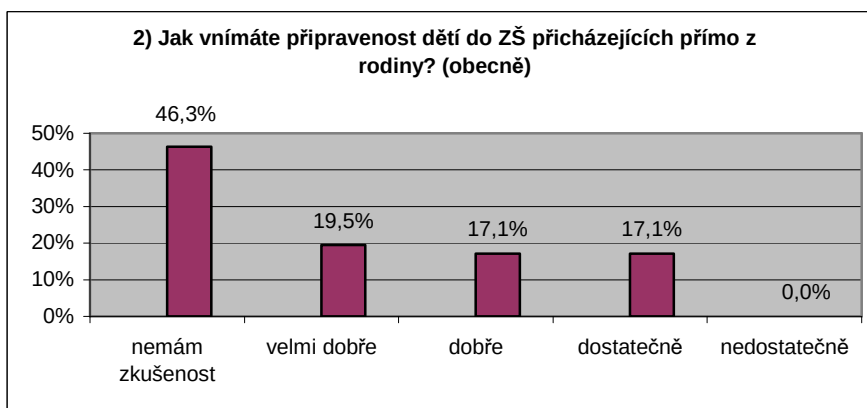
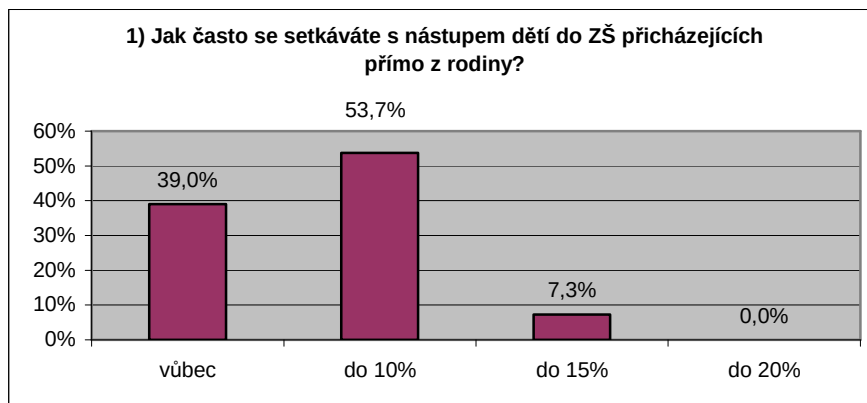
Otázka č.9. Na co by se MŠ měla v přípravě dětí pro ZŠ zaměřit?

Tázající se jednomyslně shodly na nutnosti zaměřit se na správnou výslovnost dětí a dále na správné držení tužky a vhodnou spolupráci v kolektivu.

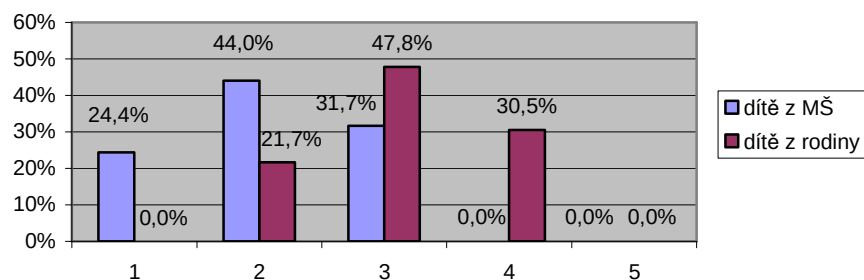
Otázka č.10. Na co by se rodina měla v přípravě dětí na ZŠ více zaměřit?

I v těchto odpovědích se tázající shodly na nutnosti zaměřit se na správnou výslovnost, chování – kázeň a samostatnost.

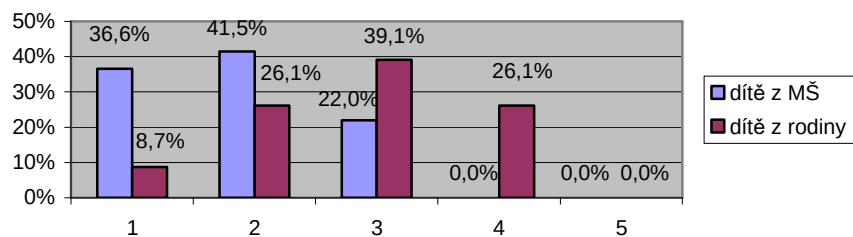
Z uvedené analýzy dotazníkového šetření vyplývá, že připravenost předškolních dětí pro zahájení školní docházky je lepší, pokud je prováděna v kolektivu dětí v MŠ. Příprava v rodinách je velice individuální záležitost a je z převážné míry ovlivněna sociálními hodnotami, zaměřením a postoji, které daná rodina upřednostňuje.

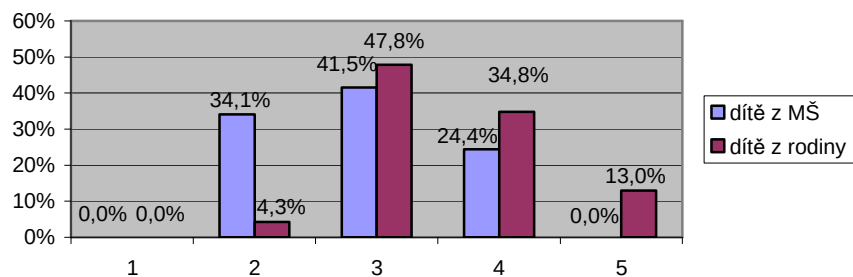
**4) Na jaké úrovni je dítě připraveno pro ZŠ? (specificky)
A) Matematická představivost:**

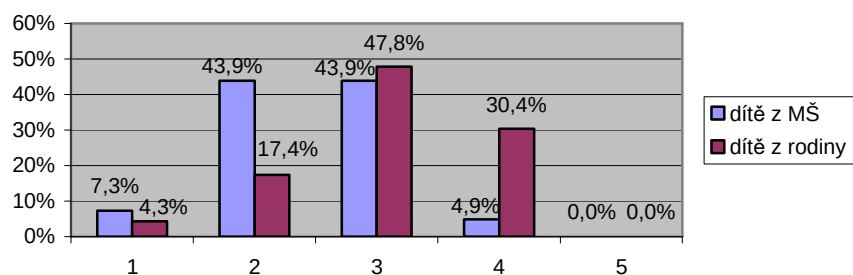
B) Rozumový rozvoj: (informovanost o okolním světě, barvy, geom. tvary)

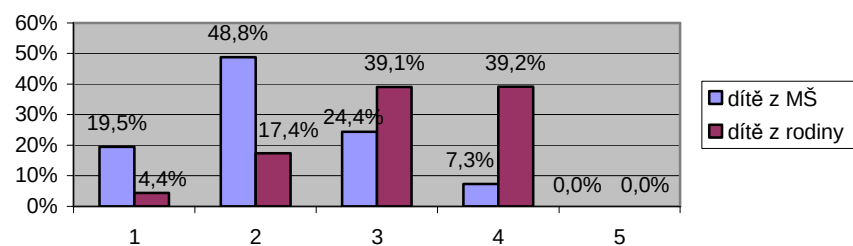
c) Jazykový rozvoj: (úroveň řeči, slovní zásoba, schopnosti vyjadřování, zrakové a sluchové vnímání a rozlišování)

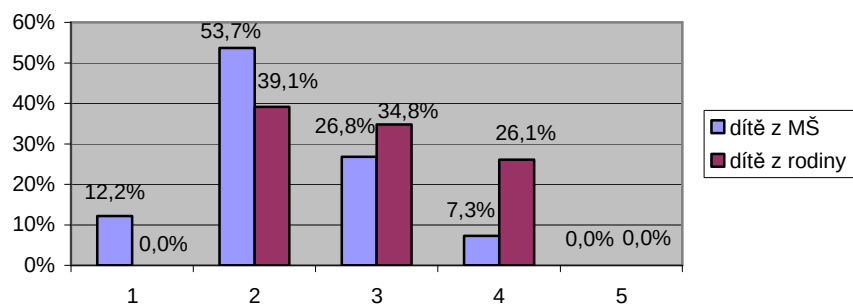
D) Pracovní rozvoj: (zručnost, samostatnost, pozornost, vytrvalost, sebeobsluha)

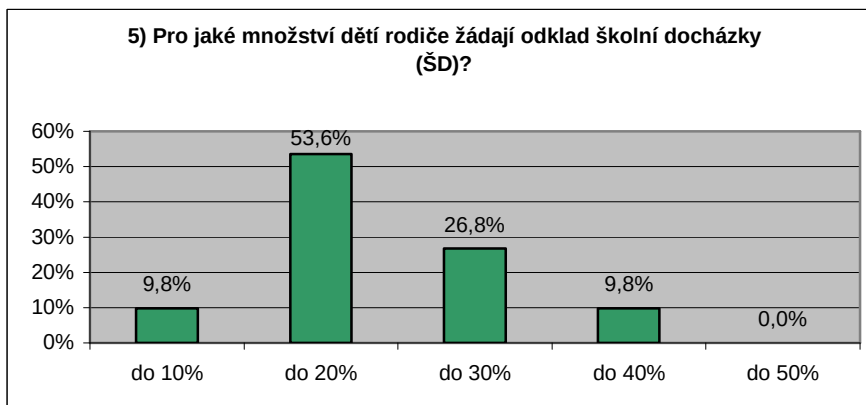
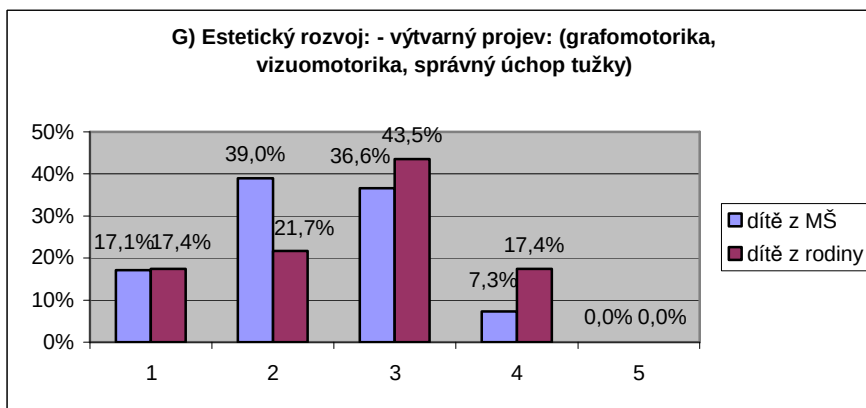
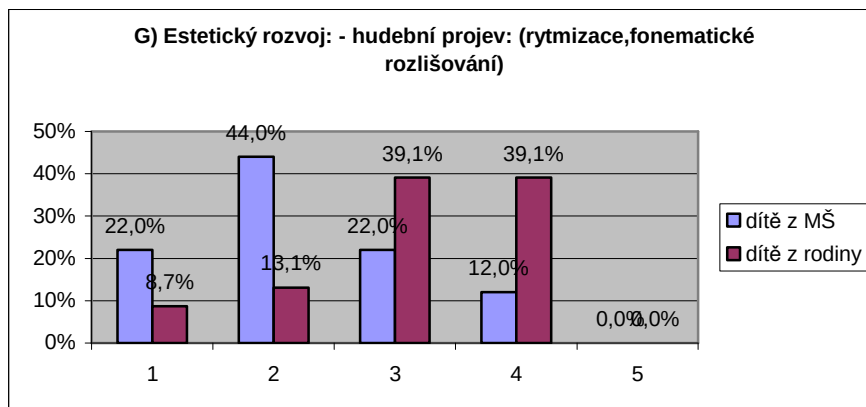

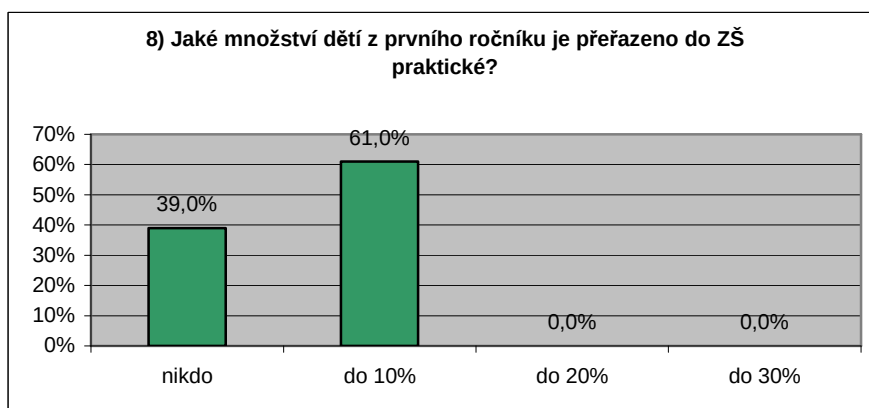
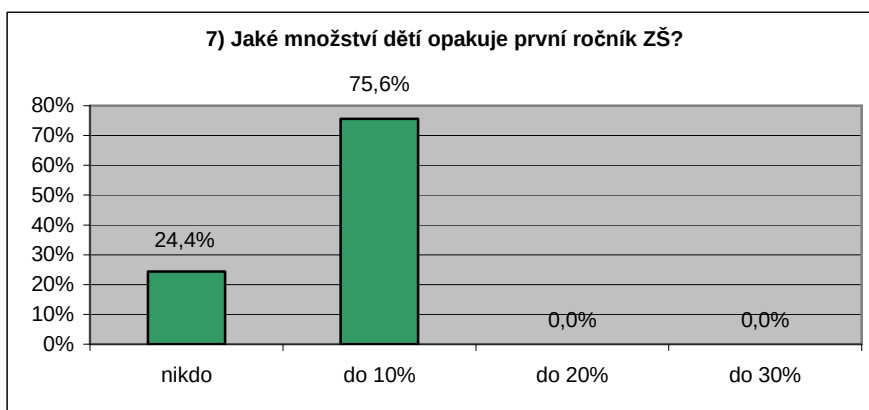
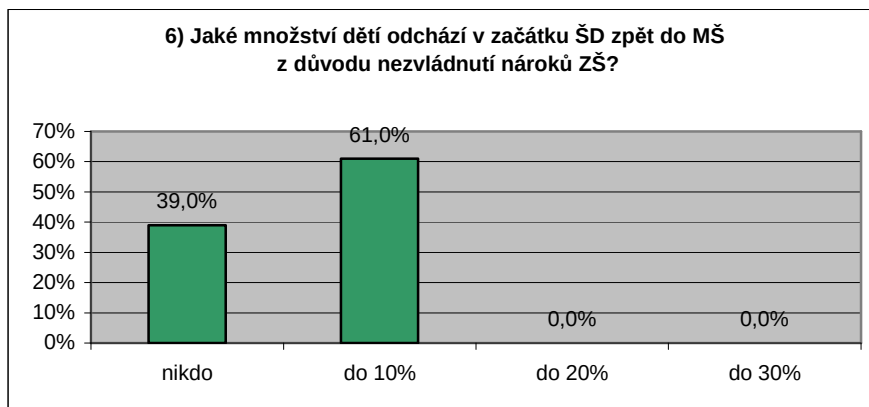
E) Mravní a citový vývoj: (odpoutat se od matky, navázat kontakt, zvládat zátěž, reagovat na pokyn, spolupráce v kolektivu, schopnost podřídit se)

F) Tělesný rozvoj: (hrubá a jemná motorika)

IV. ZÁVĚR

Při studiu odborné literatury o jednotlivých vývojových etapách, hlavně pak přechodu mezi předškolním obdobím a školním obdobím, týkajícího se zahájení školní docházky jsem si potvrdila, jak nesmírně důležitá je citlivost pedagoga k dětem tohoto věku. Jak moc záleží na individuálním přístupu a dobré motivaci.

Při mém výzkumu jsem dospěla k názoru, že příprava předškolního dítěte pro bezproblémový nástup školní docházky je náročná a vyžaduje speciální individuální přístup ke každému jednotlivému dítěti. Z orientačních testů školní zralosti vyplývá důležitost prošetření každého předškolního dítěte, aby byl jednoznačný přehled o připravenosti na školní nároky. Rozbor ŠVP MŠ Sviny poukázal na prolínání se jednotlivých dílčích výstupů z prováděných činností do všech klíčových kompetencí, tak jak stanovuje RVP PV. Učení nelze rozškatulkovat, protože všechno je vzájemně propojeno. Analýzou dotazníkového šetření jsem dospěla k názoru, že rodinné prostředí je základem pro všestranný rozvoj dítěte, avšak zapojení dítěte do kolektivu svých vrstevníků v předškolním období je nutností pro snažší zahájení školní docházky. Školní zralost, je velmi důležitým mezníkem pro školní úspěšnost a pozdější perspektivní život jedince. Je ovlivněna jak po stránce biologické (geneticky), ale také, a to ve větším procentu sociálním prostředím, v němž se dítě nachází, sociokulturním zázemím rodiny, tím, jak se mu jeho rodiče věnují, jak rozvíjejí jeho všestranné schopnosti a nadání a jak je nastavený hodnotový systém rodiny. Výzkum byl velice zajímavý a potvrdil mé dosavadní poznatky z praxe.

Seznam příloh:

1. Orientační tabulka vývoje dítěte
2. Ukázka osobnostní charakteristiky předškolního dítěte z MŠ Sviny
3. Ukázka hodnocení prvního úkolu orientačního testu školní zralosti
4. Ukázka hodnocení druhého úkolu orientačního testu školní zralosti
5. Ukázka hodnocení třetího úkolu orientačního testu školní zralosti
6. Ukázka vyplněného orientačního testu školní zralosti předškolním dítětem z MŠ Sviny- 1. část
7. Ukázka vyplněného orientačního testu školní zralosti předškolním dítětem z MŠ Sviny- 2.část
8. Ukázka jednoho vyplněného testu verbálního myšlení předškolním dítětem z MŠ Sviny
9. Ukázka jednoho vyplněného testu zjišťování úrovně jazykového citu předškolním dítětem z MŠ Sviny
10. Ukázka vyplněného dotazníku

Seznam literatury:

1. Brierley, J.: 7 prvních let života rozhoduje, Praha: Portál 1996, ISBN 80-7178-109-6
2. Budíková J., Krušinová P., Kuncová P.: Je vaše dítě připraveno do první třídy?, Brno: Computer Press 2004, ISBN 80-7226-637-3
3. Hermová, S.: Psychomotorické hry, Praha: Portál 1994, ISBN 80-7178-018-9
4. Jirásek, J., Tichá: Psychologická hlediska předškolních prohlídek, Praha: SZdN 1968
5. Klégrová, J.: Máme doma prvňáčka, Praha: Mladá fronta 2003, ISBN 80-204-1020-1
6. Kohoutek R.: Způsobilost dítěte pro zahájení školní docházky
7. Kopřiva, P. a kol.: Respektovat a být respektován, Kroměříž: Spirála 2008, ISBN 987-80-904030-0-0
8. Kreislová, Z.: Krok za krokem 1. třídou, Praha: Grada 2008
9. Kropáčková, J.: Budeme mít prvňáčka, Praha: Portál 2008
10. Kuric, J. a kolektiv: Ontogenetická Psychologie, Praha: SPN 1986,
11. Kutálková, D.: Jak připravit dítě do 1. třídy, Praha: Grada 2010, ISBN 978-80-247-3246-6
12. Langmeier, J., Krejčířová, D.: Vývojová psychologie, Praha: Grada 1998, ISBN 80-7169-195-X
13. Looseová, A. C., Piekertová, N., Dienerová, G.: Grafomotorika pro děti předškolního věku, Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-540-7
14. Matějček, Z.: Co, kdy a jak ve výchově dětí, Praha: Portál 1996, ISBN 80-7178-085-5
15. Matějček, Z.: Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte, Praha: Grada 2005, ISBN 80-247-0870-1
16. Mertin, V., Gillernová, I. a kol.: Psychologie pro učitelky mateřské školy, Praha: Portál 2003, ISBN 80-7178-799-X

17. Nováčková, J.: Mýty ve vzdělávání, Kroměříž: Spirála 2006, ISBN 800901873-8-2
18. Průcha J., Walterová E., Mareš J.: Pedagogický slovník, Praha: Portál, 2003
19. Stejskal C.: Z psychologie puberty a jinošství, Praha: Rozpravy českého pedologického ústavu hlavního města Prahy, 1924
20. Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha: Portál 2001
21. Verecká, N.: Jak pomáhat dětem při vstupu do školy, Praha: Portál, 2003
22. Zelinková O.: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program, Praha: Portál, 2001
23. Žáčková H., Jucovičová D.: Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole, Praha: Nakladatelství D + H 2005, ISBN 80-903579-0-3
24. Žáčková, H. – Jucovičová, D.: Metody práce s dětmi s LMD – především pro rodiče a vychovatele, Praha: Nakladatelství D + H 2001

Odborná literatura používaná v činnostech :

25. Kábele F., Vimr L.: Brousek pro tvůj jazýček , Praha: Albatros 1970
26. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy, 4 – rozvoj myšlení a řeči, Praha: Portál 2002
27. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy, 5 – grafomotorická cvičení, Praha: Portál 1997
28. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy, 6 – logopedická cvičení I, Praha: Portál 2002
29. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy, 7 – logopedická cvičení II, Praha: Portál 2002
30. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy 8 – rozvoj logického myšlení, Praha: Portál
31. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy 9 – grafomotorika a kreslení, Praha: Portál 1998
32. Pokorná, V.: Šimonovi pracovní listy 10 – rozvoj obratnosti mluvidel a nácvik dýchání, Praha: Portál 2002
33. Šottnerová D.: Jaro, Olomouc: Rubico 2007, ISBN 978-80-7346-074-7
34. Šottnerová D.: Léto a podzim, Olomouc: Rubico 2006, ISBN 80-7346-066-1

35. Šottnerová D.: Zima, Olomouc: Rubico 2005, ISBN 80-7346-059-9
36. Šottnerová D.: Adventní čas, Olomouc: Rubico 2005, ISBN 80-7346-050-5
37. Šottnerová D.: Vánoce, Olomouc: Rubico 2004, ISBN 80-7346-041-6
38. Šottnerová D.: Velikonoce, Olomouc: Rubico 2004, ISBN 80-7346-044-0
39. Vančurová E.: Bystozraký Filip, Praha: Albatros 1979
40. Vančurová E.: Filip jí vtipnou kaši, Praha: Albatros 1978

ORIENTAČNÍ TABULKA VÝVOJE DÍTĚTE

Věk	Jazykové schopnosti a vyjadřovací dovednosti	Matematické myšlení a dovednosti	Obecné znalosti a rozvoj vnímání	Motorický vývoj a koordinace pohybů
3	• Vyjadřuje se v krátkých, ale úplných větách • Skloňuje slova • Rádo opakuje říkanky a jednoduché písničky • Je schopno opakovat krátké příběhy	• Dovede do výšky postavit 5 - 7 kostek • Dokáže poskládat jednoduché puzzle • Umi napočítat do 2 až 3 • Umi řešit jednoduché, konkrétní úlohy • Umi říct svůj věk	• Rozeznává důvěrně známé zvuky • Zajímá se o podobné a rozdílné předměty • Zajímá se o charakterové rysy zvířat • Vztahuje realitu k sobě samému, cítí se být centrem dění • Rozezná některé barvy (červenou, modrou, žlutou, zelenou)	• Rádo si modeluje z plastelíny • Rádo kreslí pastelkami a tužkami • Napodobí kruh podle předlohy
4	• Poznává některá písmena • Používá rozvířenější a složitější věty • Rádo zpívá, přednáší básničky a hraje si se slovy • Rádo si prohlíží a "čte" své oblíbené knížky	• Spočítá 1 - 7 objektů • Chápe některé protiklady a opačné významy (více a méně, nejvyšší a nejmenší) • Umi seřadit objekty podle velikosti	• Projevuje zájem o pochopení věci otázkami: Kdo? Kde? Kdy? Co? • Začíná chápat řád (např. denní režim) • Dokáže pojmenovat více barev a tvarů	• Umi z plastelíny modelovat postavy lidí a zvířat • Má rádo dramatické a napodobivé hry • Rádo vytváří obrázky z látky, papíru, provázku • Napodobí křížek podle předlohy
5	• Chápe, že příběhy mají začátek, střed a konec • Dokáže vypravovat příběhy a rádo je vypráví • Rádo a často přednáší říkanky a básničky • Rádo určuje a "píše" písmena • Poznává některá písmena • Začíná vnímat jednotlivé hlásky ve slově • Začíná mluvit v souvětích	• Nastávají pokroky ve vnímání času - pojmy dnes, včera, zítra • Napočítá do 10 • Dokáže vypočítat jednoduché rovnice (např. 1 + 1) • Umi uspořádat objekty podle barvy, velikosti, tvaru a kategorie (jako např. rostliny a zvířata)	• Zajímá se o příčiny a následky, důvody, účel a smysl • Roste zájem o vlastní tělo a jeho části • Více se zajímá o rozdíly mezi zvířaty • Zajímá se o domácí práce (jak se co dělá)	• Dokáže nůžkami vystihnout jednoduché obrázky • Maluje obrázky, které představují lidi a zvířata • Rádo předvádí různé scénky a představení • Rádo se přestrojuje a hraje různé role • Rádo navléká korálky • Napodobí čtverec podle předlohy
6 školní zralost	• Umi slovně vyjádřit děj a dovyprávět jednoduchý příběh • Umi popsat, co je na obrázku • Umi hledat synonyma a umi vysvětlit, jaké různé významy může mít jedno slovo • Dokáže slovo členit na slabiky • Rozlišuje minimálně první hlásku ve slově	• Chápe vzájemné vztahy objektů, jejich odlišnost a podobnost • Je schopno objekty třídit a řadit podle různých hledisek • Je schopno vyjmenovat prvky k nadřazenému pojmu, prvkům dodat nadřazený pojem • Je schopno seřadit obrázky podle časové posloupnosti, příčiny a následku • Umi tvořit protiklady • Chápe přímou úměrnost	• Dokáže rozlišovat pravdu a nepravdu • Umi řešit různé situace • Lépe rozlišuje detaily • Je schopno vnímat celek jako soubor detailů (např. slovo jako soubor písmen) • Zajímá se o čtení a písmena, o přírodní a společenské jevy	• Kresba je v tzv. reprezentativní fázi (kreslí to, co vidí, ne to, co zná) • Kresba je přesnější (nepřetahuje) • Umi realisticky nakreslit lidskou postavu • Napodobí trojúhelník podle předlohy

Upozornění: Berte prosím na vědomí, že tabulka slouží jako obecné vodítko a nezahrnuje individuální zvláštnosti každého dítěte

Příloha č.2

OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE : děvčátko X

ZÁŘÍ / 2009

1/ Věk / roky,měsíce/: 6

2/ Pohlaví: dívka

3/ Údaje o rodině : úplná rodina, 2 dcery(6;4), bydlí v RD společně s prarodiči v odděleném bytě, matka- lékařka, otec- soukr.zemědělec,

4/ Zdravotní stav: žádné vývoj. vady ani často nestůně, vývoj. obtíže žádné, motorika a řeč v normálu

5/ Jak se dítě projevuje v prostředí MŠ /vyrovnané, rádo komunikuje, pozdraví/:

vyrovnaná, vůdčí osobnost, slušná, soběstačná, snaživá, aktivní

6/ Psychomotorické tempo dítěte /jeho reakce na výzvu k činnosti, šikovnost a zručnost, sebeobsluha/: rychle se zapojuje do nových činností, u toho co jí zajímá vydrží a je šikovná x co jí nepadne, snaží se rychle udělat a jít od toho/zde není pečlivá/

7/ Typ lateralit u předšk. /pravák vyhraněný, nevyhr., ambidextr, levák vyhraněný, nevyhr./: vyhraněný pravák

8/ Typ vnímání dítěte/ převažuje vnímání zrakové, sluchové, hmatové -kostky, plyš.zvířátka, kočárek/: převažuje vnímání zrakové

9/ Vztah dítěte k učení: pouhá hra ji již moc nebaví, ráda objevuje nové věci, při činnostech je velmi snaživá

10/ Projev dítěte při intelektových činnostech / řešení labyrintu, co tomu chybí /: pozorná, vnímavá, rychle nachází rozdíly

11/ Co dítě zajímá a o čem hodně ví / dinosauři – zda je vyhraněné na jedno téma/: tanec, není vyhraněná k jednomu tématu

12/ Co dítě nejraději dělá a čím se rádo zabývá: tanec při hudbě, předtančuje pro ostatní děti a učí je taneční figury /dochází do taneční skupiny/

13/ Projev dítěte ve společnosti ostatních dětí: je kamarádká, ráda pomáhá malým dětem, je vůdčí osobnost

14/ Oblíbenost dítěte ve skupině/ zda více chlapci či dívky/: přiměřená- její vedení mnohdy ostatním starším dětem vadí

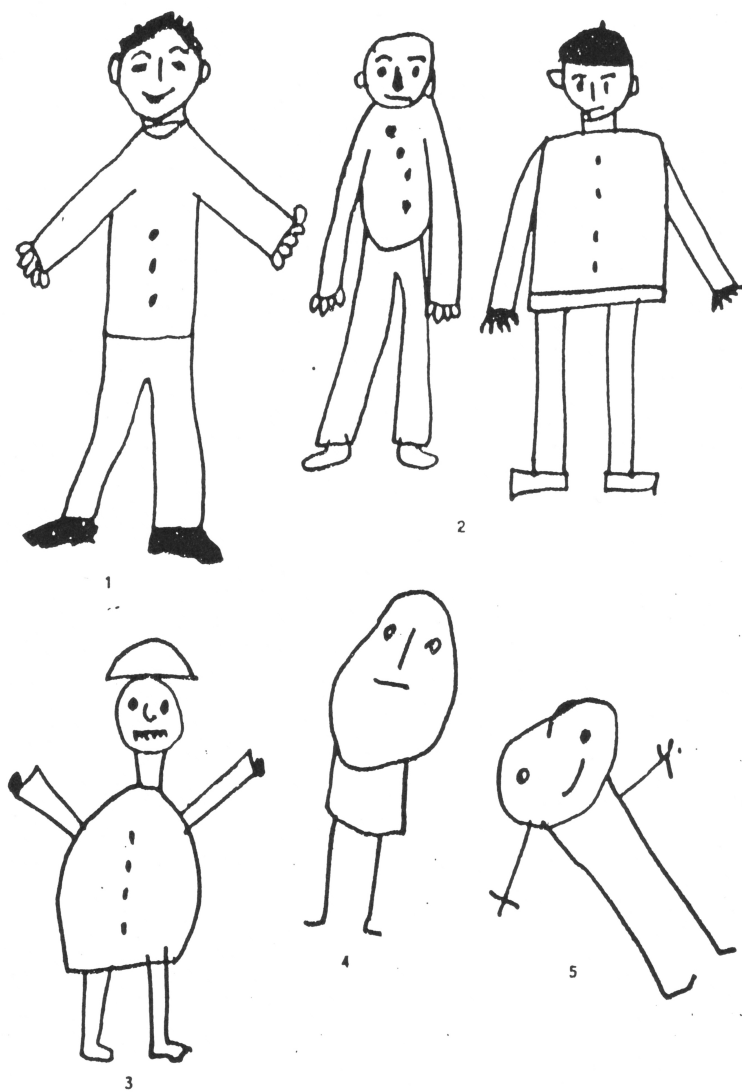
15/ Jaké má dítě kamarádské vztahy při hře /stálé, nestálé/: nestálé, podle zájmu ostatních dětí, hraje si se všemi –více s děvčaty

16/ Vztah dítěte k pravidlům her: hraje poctivě, přijímá i prohru

17/ Reakce dítěte v situacích, které jsou pro ně náročné a které nezvládá /nafoukne se, začne plakat, co řekne- jak dlouho mu trvá, než se s neúspěchem vyrovná/: urazí se a nekomunikuje

18/ Jak s tím dítětem hodláme pracovat /jak řešíme jeho negat. projevy-tvrdohlavost, nafoukanost; co děláme, aby se začala rozvíjet jeho samostatnost apod./: individuálně- dostává více náročnějších úkolů, aby se naplnila její zvědavost a snaha učit se novému

Příloha č.3

Obr. 5. Ukázka hodnocení úkolu 1

Příloha č.4

- 3 -

úkol 2. - Napodobení psacího písma

1. Zcela dobře čitelné napodobení napsané předlohy. Písmena nejsou dvakrát větší než v předloze. Začáteční písmeno má výrazně patrnou výšku velkého písmene. Písmena jsou dokonale spojena ve tři slova. Nemí chybět tečka nad písmenem i. Opsaná věta se neodchyluje od vodorovné linie o více než o 30%.

2. Ještě čitelné napodobení napsané věty. Na velikosti písmen ani na dodržení vodorovné linie nezáleží.

3. Je patrné členění písma alespoň na dvě části. lze rozpoznat alespoň čtyři písmena předlohy.

4. S předlohou jsou si podobné alespoň dvě písmena. Celék ještě tvoří řádku "písma".

5. Čmárání.

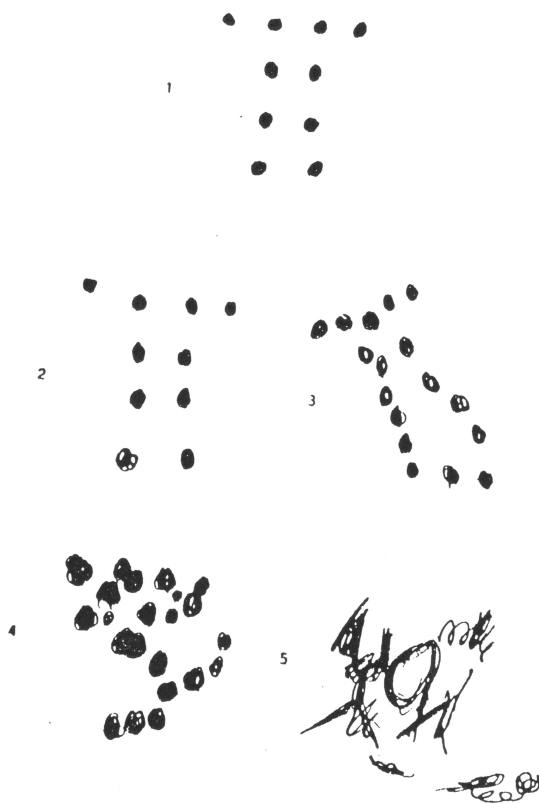
1 cizlom.

2 cizlom.

3 cizlom

4 cizlom

5 cizlom

Obr. 7. Ukázka hodnocení úkolu 3

3. Celek se svým obrysem podobá předloze. Výškou a šířkou ji nepřevyšuje více než dvakrát. Teček nemusí být správný počet, ale nesmí jich být víc než dvacet a méně než sedm. Toleruje se jakékoli pootočení - i o 180° .

4. Obrázec se svým obrysem již nepodobá předloze, skládá se ale ještě z teček. Na velikosti obrazce a na počtu teček nezáleží. Jiné tvary (čáry) nejsou přípustné.

5. Čmárání.

Příloha č.6

T-33

TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI* ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKÉJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: <i>DĚVČÁTKO</i>		
Datum narození: Dátum narodenia: <i>1/2004</i>	Věk: r. <i>6</i> m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia: <i>11.1.2010</i>
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

2

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

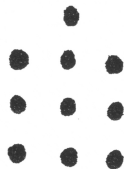
* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

Příloha č.7

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Ci nyl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Ci nyl osn

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č.8

DĚVČATKO X GR. M.1.2010

Příloha 3 Test VM

(Orientační test školní zralosti — verbální myšlení)

J. Jirásek

1. Které zvíře je větší — kůň nebo pes?
Kůň = 0, špatná odpověď = -5
2. Kádo snídáme a v poledně...?
Obědváme. Jiné polívku, knedlíky a maso = 0
Svaďme. Večeřme. Spíme a jiné chybné odpovědi = -3
3. Ve dne je světlo, v noci je...?
Tma = 0, špatná odpověď = -4
4. Obloba je modrá, tráva je...?
Zelená = 0, špatná odpověď = -4
5. Třešně, hrušky, švestky, jablka... to je?
Ovoce = 1, špatná odpověď = -1
6. Proč se před příjezdem vlaku zavírají podle trati závozy?
Aby se vlak nesrazil s autem. Aby pod vlak nikdo nevběhl, apod. = 0
Špatná odpověď = -1
7. Co je to Praha, Beroun, Plzeň?
Města = 1, nádraží = 0, špatná odpověď = -1
8. Kolik je hodin? (Ukázat na papírových hodinách: čtvrt na sedm, za pět minut osm, čtvrt na devět a pět minut.)
Dobře určeno = 4, určeno jen čtvrt, celá, čtvrt a hodina správná = 3, nezná hodiny = 0
9. Malá kráva je telátko, malý pes je... malá ovce je...?
Štěátko (štěně), jehňátko (jehně) = 4, jen jeden ze dvou údajů = 0
Špatná odpověď = -1
10. Podobá se pes více kočce nebo slepici? Čím, co mají stejného?
Kočka, mají čtyři nohy, chlupy, ocas, drápy (stačí jedna podobnost) = 0
= 0, kočka (bez udání znaku podobnosti) = -1, slepici = -3
11. Proč má každé vozidlo brzdu?
2 důvody (brzdit s kopce, zpomalit v zatáčce, zastavit v případě nebezpečí srážky, vůbec zastavit při ukončení jízdy) = 1, 1 důvod = 0, špatná odpověď (např. To by nefelo bez brzdy) = -1
12. Čím se sobě podobají kladivo a sekera?
2 společné znaky (jsou ze dřeva a ze železa, mají topátko, dojí se jiní zatlučet dřevky, je to nářadí, na zadní straně jsou plicaté) = 3
1 podobnost = 2, špatná odpověď = 0
13. Čím se sobě podobají veverka a kočka?
Určení, že jsou to savci, nebo uvedení 2 společných znaků (mají čtyři

254

nohy, ocas, srst-chlupy-kožich, jsou to zvířata, dovedou lézt po stromech) = 3

1 podobnost = 2. Špatná odpověď = 0

14. Čím se liší hřebík a šroub? Podle čeho bys je rozeznal, kdyby ty ležely vedle sebe na stole?

Šroub má závit (vinty, takovou kroucenou čáru okolo, vroubky) = 3, šroub se šroubuje a hřebík se zatluče. — nebo: Šroub má matku = 2. Špatná odpověď = 0

15. Kopaná, skok vysoký, tenis, plavání... to jsou...?

Sporty (tělovýchyby) = 3, hry (cvičení, cviky, tělocvik, závody) = 2. Špatná odpověď = 0

16. Které znáš dopravní prostředky?

3 pozemní dopravní prostředky a letadlo nebo loď = 4, jen 3 pozemní dopravní prostředky nebo upíný výšer (i s letadlem nebo lodí), ale třeba po vysvětlení, dopravní prostředek je to, čím se někam dopravujeme = 2. Špatná odpověď = 0

17. Čím se liší starý člověk od mladého? Jaký je mezi nimi rozdíl?

3 znaky (šedivé nebo žádné vlasy, vrásky, nemůže už tak pracovat, špatně vidí, špatně slyší, je častěji nemocný, dříve umře než mladý) = 4, 1 nebo 2 rozdíl = 2. Špatná odpověď (Má hůl, Kouřil.) = 0

18. Proč lidé pěstují (provozují) sporty?

2 důvody (Aby byli zdraví-otužili-silni, aby byli polyblivější, aby měli rovné tělo, aby nebyli tlustí, dělají to pro zábavu, chtějí dosáhnout rekordu-zvítězít aj.) = 4, 1 důvod = 2. Špatná odpověď (Aby něco uměli. To se vsadí a vyhraju se peníze) = 0

19. Proč je to nemravné (nesprávné, špatné), když se někdo vyhýbá práci?

Ostřísní se na něho musí dít (nebo jiné vyjádření toho, že je tím poskrozen i někdo jiný) = 5, je tím — nebo: Níko vydělá a nemůže si nic koupit = 2. Špatná odpověď = 0

20. Proč se musí nalepit na dopis známka?

Plati se tím za doručení (dopravu) toho dopisu = 5, Ten druhý by musel zaplatit pokutu = 2. Špatná odpověď = 0

Výsledek v testu je součet bodů (+ a -) dosažených v jednotlivých otázkách.

Klasifikace výsledků:

1		+24 a lepší
2		+14 až +23
3		0 až +13
4		-1 až -10
5		-11 a horší

≤ 25 bodů

255

Příloha č.9

Zkouška znalostí předškolních dětí

TEST : Zjišťování úrovně jazykového citu (Z. Žlab)

Správná odpověď znamená 1 bod, nesprávná odpověď 0 bodů. Součet bodů ze všech třech úkolů dává konečný bodový výsledek zkoušky. Otázky jsou kladeny tak, aby odpověď byla jednoznačná.

Jméno dítěte: DEVIATKO X Dat. nar.: 1/2004
Věk: 6. ROK Dat. vyš.: 11.1.2010

Jednotlivé části testu vždy nejprve uvedeme.

1.) Budu ti říkat slova a ty na ně ukážeš slůvkem ten, ta, to, ty. Třeba řeknu maminka a ty řekneš ta maminka, nebo řeknu stůl a ty řekneš ten stůl, nebo řeknu dveře a ty řekneš ty dveře. Teď si to nejprve zkusíme, jak ti to půjde. Na zkoušku řekneme tři slova: teta -, pero -, prázdniny -. Pak se zeptáme, zda tomu dítě rozumí a dáváme dítěti těchto deset slov, které budujeme:

míč - 1
kolo - 1
hodiny - 1
žízeň - 1
vánoce - 1
panenka - 1
medvěd - 1
trest - 1
pondělí - 1
lež - 1

10 bodů

2.) Nyní ti řeknu slova, která označují činnosti, kterými se zabývá muž nebo žena. Když řeknu mužskou činnost, tak ty řekneš stejnou ženskou činnost. Třeba řeknu učitel a ty řekneš učitelka, nebo řeknu žák a ty řekneš žákyně, nebo řeknu kuchařka a ty řekneš kuchař. Teď si to nejprve zkusíme, jak ti to půjde. Na zkoušku řekneme tři slova: lékař -, řidič -, hráčka -. Pak se zeptáme, zda tomu dítě rozumí a dáváme dítěti těchto pět slov, které budujeme:

dělník - 1
běžkyně - 1
vesničan - 1
krmič - 0
plavec - 0

3 body

3.) Teď mi řekneš, jak se nazývají různé předměty či zvířata. Zvířata, která žijí v lese jsou lesní, zvířata, která žijí na poli jsou polní, vajíčko od slepičky je slepičí, vajíčko od husy je husí. Nyní si to zkusíme na těchto třech případech: bouda od psa -, polévka z ryby -, papír do kterého něco balíme -. Opět se zeptáme, zda tomu dítě rozumí a dáváme dítěti těchto pět slov, které budujeme:

jak se říká člunu s motorem - 0
jak se nazývá míč, kterým se kope - 1
jak se říká šatům pro dívky - 0
jak se říká obědu, který je v neděli - 1
ten, kdo není vidět je - 1

3 body

Klasifikace výsledků : 1 17 - 20 bodů

2 13 - 16 bodů

3 8 - 12 bodů

4 4 - 7 bodů

5 0 - 3 body

Příloha č.10

VÝZKUM

Dotazník na téma: „Přípravenost dítěte na základní školu“ - pro učitelky 1. tříd základních škol a pracovnice PPP

Dobrý den,

jmenuji se Miroslava Bůžková a jsem studentkou Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V rámci své bakalářské práce, ve které se zabývám výzkumem připravenosti dětí na základní školu, bych chtěla zjistit, jak jsou na základní školu připravené děti navštěvující mateřskou školu a děti nenavštěvující mateřskou školu. Součástí výzkumu je tento dotazník. Dotazník je anonymní a zjištěné informace použiji pouze pro studijní účely. Dotazník se vyplňuje velice jednoduše, stačí zakroužkovat Vámi vybrané odpovědi z nabídky /známkování u bodu 4 je jako ve škole/, v případě otevřené otázky doplnit Váš názor. Pokud se rozhodnete vyplnit můj dotazník, chci Vám předem velice poděkovat za spolupráci.

1. Jak často se setkáváte s nástupem dětí do ZŠ přicházejících přímo z rodiny?

vůbec do 10% do 15% do 20%

2. Jak vnímáte připravenost dětí do ZŠ přicházejících přímo z rodiny? (obecně)

nemám zkušenost velmi dobře dobře dostatečně nedostatečně

3. Jak vnímáte připravenost dětí do ZŠ přicházejících z MŠ? (obecně)

velmi dobře dobře dostatečně nedostatečně

4. Na jaké úrovni je dítě připraveno pro ZŠ? (specificky)

A) Matematická představivost:	dítě z MŠ	dítě z rodiny
	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
B) Rozumový rozvoj:	dítě z MŠ	dítě z rodiny
	1	1
(informovanost o okolním světě, barvy, geom.tvary)	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
C) Jazykový rozvoj:	dítě z MŠ	dítě z rodiny
(úroveň řeči, slovní zásoba, schopnost vyjadřování, zrakové a sluchové vnímání a rozlišování)	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
D) Pracovní rozvoj:	dítě z MŠ	dítě z rodiny
	1	1
(zručnost, samostatnost, pozornost, vytrvalost, sebeobsluha)	2	2
	3	3
	4	4
	5	5

E) **Mravní a citový vývoj:** (odpoutat se od matky, navázat kontakt, zvládat zátěž, reagovat na pokyn, spolupráce v kolektivu, schopnost podřídit se)

dítě z MŠ	dítě z rodiny
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

F) **Tělesný rozvoj:** (hrubá a jemná motorika)

dítě z MŠ	dítě z rodiny
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

G) **Estetický rozvoj:**

- **hudební projev:** (rytmizace, fonematické rozlišování)

dítě z MŠ	dítě z rodiny
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

- **výtvarný projev:** (grafomotorika, vizuomotorika, správný úchop tužky)

dítě z MŠ	dítě z rodiny
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

5. Pro jaké množství dětí rodiče žádají odklad školní docházky/ŠD/?

do 10% do 20% do 30% do 40% do 50%

6. Jaké množství dětí odchází v začátku ŠD zpět do MŠ z důvodu nezvládnutí nároků ZŠ?

nikdo do 10% do 20% do 30%

7. Jaké množství dětí opakuje první ročník ZŠ?

nikdo do 10% do 20% do 30%

8. Jaké množství dětí z prvního ročníku je přerazeno do ZŠ praktické?

nikdo do 10% do 20% do 30%

9. Na co by se MŠ měla v přípravě dětí pro ZŠ více zaměřit?

řešení' domácnosti

10. Na co by se rodina měla v přípravě dětí na ZŠ více zaměřit?

na rozvoj domácnosti

Děkuji Vám za ochotu a čas věnovaný vyplnění dotazníku!